

Cesar je ukazal selitev pokopališča • Nekaj zanimivosti o priimku Miš • Familysearch.org
Proces rodoslovne raziskave skladno z rodoslovnim standardom • Najstarejši "In memoriam"?

Drevesa

REVIJA SLOVENSKEGA RODOSLOVNEGA DRUŠTVA

<https://rodoslovje.si>

SRDroslovci

letnik 26
številka 72
julij 2021

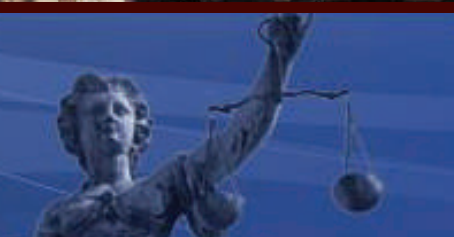
raziskava
Hišna imena na Vojskem

zgodbe
**Terezijanska šola na Krki
na Dolenjskem**

rodbine
Kragelj, Kragel, Kragl

**Rodoslovje s pomočjo
zemljiške knjige**

**Prenosi podatkov
iz starejših v sodobnejše
rodoslovne programe**

**Seznam oseb v Uradnih listih
1918–1941**

Na spletnem portalu društva je trenutno objavljen indeks 65.000 oseb,
ki se navajajo v Uradnem listu med obema vojnama

Vsebina

- 3** Uvodnik
- 4** Seznam oseb v Uradnih listih 1918-1941
- 6** Hišna imena na Vojskem
- 10** Rodoslovje s pomočjo zemljiške knjige
- 12** Najstarejši "In memoriam"?
- 13** Kako indeksirajo tujci – GeneaNet.org
- 14** Cesar je ukazal selitev pokopališča
- 16** Prenosi podatkov iz starejših v sodobnejše rodoslovne programe in spletne objave
- 26** Proces rodoslovne raziskave skladno z rodoslovnim standardom
- 28** Terezijanska šola na Krki na Dolenjskem

- 31** Časopisi so kulturna dediščina
- 32** Kragelj, Kragel, Kragl
- 38** Župnik tam v gorah in njegova kuharica
- 39** Nekaj zanimivosti o priimku Miš
- 40** Izgubljeni spomini Vipave
- 42** Familysearch.org
- 43** Rodoslovne izjemnosti v besedi in sliki

Uvodnik

Matej Hohkraut

Po daljšem času poskušamo bralce Dreves presenetiti z izdajo prve letne številke že v času poletnih počitnic. V času, ko boste brali ta uvodnik, pa se že pripravlja gradivo za izdajo jesenske številke Dreves.

Gradiva bo ob pestrem rodoslovnem dogajanju v letošnjem letu dovolj. Naj se samo dotaknem dogodka objave matičnih knjig Nadškofijskega arhiva v Ljubljani, ki nas je prijetno presenetil in sunkovitoma potegnil iz neslavnega 'caplanja' za nacijami, ki veljajo za najrazvitejše na področju digitalizacije rodoslovnih gradiv. Po mojem mnenju stopamo v novo obdobje rodoslovja, ki rodoslovcem poleg enostavnega dostopa do primarnih in ključnih gradiv za raziskovanja, nudi tudi priložnost, da aktivno sodelujejo v transformaciji in digitalizaciji družbe na področju rodoslovja in sorodnih ved.

Pot in način kako prispevati je prepuščena posameznikom in organiziranim skupinam kot je naše društvo. V letošnjem letu smo se tako lotili projekta indeksiranja matičnih knjig, ki so objavljene na spletnem portalu Matricula. Omenjeni portal sicer ponuja ogromno

digitaliziranega materiala, katerega vsebina pa še vedno ni digitalizirana. To pomeni, da so matične knjige sicer digitalno obdelane in dostopne na spletu, še vedno pa je potrebno podatke ročno iskati, saj vsebina (npr. imena, priimki, naslovi,...) niso digitalno zajeti in obdelani. V preprostem jeziku to pomeni, da ne obstaja iskanik v katerega bi enostavno vpisali želeno osebo in pridobili podatek v kateri knjigi na kateri strani najdemo podatek o njenem rojstvu, poroki ali smrti.

V tem koraku smo v društvu začutili poslanstvo in s pomočjo rodoslovnega kolega in člana društva g. Vlada in njegovega informacijskega podjetja ustanovili pilotni projekt razvoja indeksiranja matičnih knjig dostopnih na portalu Matricula. Trenutno poteka indeksiranje poročnih knjig. Obdelano je okoli 15 knjig in 7.000 zapisov.

Podrobnosti o projektu in navodila za sodelovanje najdete na povezavi <https://rodoslovje.si/index.php/projekti/25-projekti/296-indeks-mati%C4%8Dnih-knjig-%C5%A1am>.

Seznam oseb v Uradnih listih 1918-1941

Gorazd Zupančič in Mojca Modic

C 124/28—1.

1796

A 87/28—4.

1831 3—1

Oklic.

Terezija Marušič in nedoletna Ema Marušič v Dolenjih Raduljah št. 59, sta vložila zoper Janeza Gorence, posestnikovega sina v Dolenjih Raduljah št. 27, tožbo zaradi očetovstva in plačila preživnine. Narok za ustno razpravo se je določil na dan

2. oktobra 1928.

ob desetih pri tem sodišču v sobi št. 2.

Ker je sedanje bivališče Janeza Gorence nezna no, se mu postavlja za skrbnika Gregor Gorenc, posestnik v Dolenjih Raduljah.

Okrajno sodišče v Krškem,

dne 22. avgusta 1928.

Poklic dedičev neznanega bivališča.

Jožef Ponikvar, posestnik v Gornjem Jezeru št. 18, je dne 3. avgusta 1928. umrl. Poslednja volja se je našla.

Franc Ponikvar, Janez Ponikvar, Neža Ponikvar in Viktor Ponikvar, otroci umrlega Jožefa Ponikvarja, katerih bivališče sodišču ni znano, se pozivljejo, naj se v eno leto od današnjega dne zglase pri tem sodišču. Po tem roku se bo razpravljala zapuščina z ostalimi dediči in z Alojzijem Znidaršičem, posestnikom v Ložu, ki se je postavil odsotnim dedičem za skrbnika.

Okrajno sodišče v Ložu,

dne 30. avgusta 1928.

Rodoslovci smo si med seboj različni. Ene zanimajo zgolj datumi in lokacije, druge zanimajo zgodbe posameznikov, tretje zanima utrip nekega časa, četrte spet nekaj drugega, itd. Vsem nam pa je skupno raziskovalno delo. Za to porabimo veliki čas in veseli smo, ko nam je raziskovanje na kakršen koli način olajšano. Raziskovanje po urejenih datotekah, digitaliziranih seznamih in podobnem nam vzame dosti manj časa kot raziskovanje vsakega posameznega vira.

Prav takšno olajšanje našega raziskovalnega dela s pomočjo računalnika je imel v mislih Janez Toplišek, ko je dal pobudo za izdelavo seznama vseh oseb, navedenih v Uradnih listih Države Srbov, Hrvatov in Slovencev ter Kraljevine Jugoslavije v letih 1918 – 1941. Kmalu po začetku sva se projektu pridružila še Gorazd Zupančič in Mojca Modic.

Vir za ta projekt so Uradni listi na spletni strani www.sistory.si. V posameznem letniku je preko 100 števil (zvezkov) Uradnih listov, žal pa nekateri zvezki v posameznih letnikih tudi manjkajo. Vsak letnik ima praviloma tudi poimenski seznam oseb navedenih v letniku, vendar se je izkazalo, da veliko oseb, ki so omenjene v Uradnih

listih, v teh seznamih ni vključeno. Ko smo v preglednici zbrali vse podatke iz poimenskih seznamov letnikov, sodelujočim v projektu tako ni preostalo drugega, kot da začnemo še s prebiranjem vseh Uradnih listov in izpisovanjem vseh navedenih oseb v njih. Delo je zamudno, vendar se vseeno počasi približujemo koncu. Žal se je v tem času od nas za vedno poslovil gospod Toplišek.

V letošnjem letu sta se projektu pridružila Jana Pahovnik in njen soprog

Do sedaj zbrani podatki so na voljo na spletni strani Slovenskega rodoslovnega društva <https://rodoslovje.si/index.php/imenik-ul> vsem, ki so na strani prijavljeni.

Z vnosom priimka in / ali imena v iskalnik, ki ga je na tej strani pripravil Matej Hohkraut, dobimo podatke, v katerih Uradnih listih in na kateri strani je ta oseba navedena. Nato moramo sami pogledati na to stran v določenem Uradnem listu, da vidimo, zakaj je iskana oseba navedena v Uradnem listu. To nam olajša iskanje oseb v Uradnem listu, saj iskalnik sklopov znakov v Uradnih listih, sklopa znakov ne najde.

In kaj je takšnega, kar bi rodoslovce zanimalo v Uradnih listih?

Večina omemb oseb v Uradnih listih se nanaša na:

- premestitve, napredovanja in upokojitve državnih uslužbencev, kot so državni uradniki, učitelji, poštni usluž-

- benci, pazniki v zaporih, sodniki, kanclisti na sodiščih, ...
- osebne konkurzne zadeve in prisilne poravnave,
- tožbe,
- oklice za zapuščine, neznane dediče,

- dražbe nepremičnin,
- različne volilne sezname,
- preklice delomrznih oseb, ki izrabljajo podporo,
- razglasitve za mrtve,
- državna odlikovanja,
- vpise in izpise podjetji iz trgovskega in zadružnega

- registra,
- sprejeme v državljanstvo SHS in Kraljevine Jugoslavije ali izpise iz državljanstva,
- objave izgubljenih predmetov in spričeval.

Primeri omemb oseb v Uradnih listih (leto 1928)

Razglasi sodišče in sodnih oblastev.

U 188/28-5.

2473

V imenu Njegovega Veličanstva kralja!

Podpisano okrajno sodišče je razsodilo s sodbo z dne 11. decembra 1928. opr. št. U 188/28-5, da je Alojzij Šebonik, rojen dne 20. junija 1885. v Črnem vrhu, pristojen v Gornji grad, kriv prestopka po členu 8. zakona o pobijanju draginje življenjskih potrebščin in brezvestne spekulacije, storjenega s tem, da je prodajal dne 7. septembra 1928. v Gornjem gradu kot pek 79 in 80 dkg težke hlebe belega kruha po 5 Din, torej zahteval za življensko potrebščino višjo ceno, nego je ona, ki zajamčuje običajni in dovoljeni trgovski čistí dobiček.

Zaradi tega je bil obsojen po členu 8. navedenega zakona z uporabo § 266. k. z. na 12 ur zapora in na 150 dinarjev denarne kazni, ki se izpremeni ob neizterljivosti v nadaljnjo kazen 3 dni zapora, in po § 389. k. p. r. na plačilo stroškov kazenskega postopanja.

Okrajno sodišče v Gornjem gradu, oddelek II., dne 15. decembra 1928.

Sodba trgovcu zaradi previsokih cen kruha

U. br. 18.386-1.

Preklic delomrznih oseb, ki izrabljajo podpore.

Za delomrznice in izkoriščevalce občinskih podpor se proglašajo te-le osebe:

Ivan Weber, rojen dne 25. julija 1901., pristojen v občino Sv. Lenart nad Laškim, srez Laško.

Leopold Pfajfer, rojen dne 10. septembra 1883., pristojen v občino Sv. Lenart nad Laškim, srez Laško.

Ana Cajlinger, rojena dne 4. julija 1911. v Trbovljah, po poklicu služkinja, pristojna v občino Trbovlje, srez Laško.

Friderik Toplikar, rojen dne 21. decembra 1896. v Ljubljani, samski delavec, pristojen v Ljubljano. Imenovani je srednje rasti, svetlokostanjevi las, širokega obraza in precej kratkoviden. Vedno pohaja po mariborski oblasti ter je prejel na račun domovne občine desetkrat podporo v Mariboru in trikrat v Celju v skupnem znesku 370 Din.

Teodor Budna, rojen dne 26. oktobra 1870. na Vranskem, srez Celje, pristojen v občino Negovo, srez Ljutomer, po poklicu trgovinski nameštence.

Preklic delomrznih oseb

P 62/28-1, P 61/28-1 in P 75/28-1.

1567

Razglasitev preklicev.

S sklepi podpisane sodišča so bili preklicani:

1.) Tomaž Jaušovec, posestnik v Dragotincih (sklep z dne 23. aprila 1928., L 5/28-4), omejeno zaradi zapravljalivosti;

2.) Franc Fradl, posestnik v Galušaku (sklep z dne 23. aprila 1928., L 12/27-9), omejeno zaradi zapravljalivosti in pjančevanja;

3.) Karel Fridl, posestnikov sin v Lešanih (sklep z dne 13. maja 1928., L 6/28-5), popolnoma zaradi slabotnosti.

Za skrbnika, odnosno pomočnika so bili postavljeni:

ad 1.) Franc Sijancec, pismonoša v Dragotincih,
ad 2.) Franc Fraull ml., posestnikov sin v Galušaku, in
ad 3.) Ivan Ritzinger, posestnik v Lešanih.

Okrajno sodišče v Gornji Radgoni,
dne 25. junija 1928.

Preklic posameznikov zaradi zapravljalivosti, pjančevanja,...

C 118/28-1.

1580

Oklic.

Ana Svašnik, preužitkarica v Travi št. 29, je vložila zoper Julijano Svašnikovo, posestnico v Travi št. 29, sedaj nekje v Ameriki, tožbo zaradi 3422 Din s pripadki.

Ustna razprava se je določila na dan 25. avgusta 1928.

ob devetih pri tem sodišču v sobi št. 3. Ker je bivališče Julijane Svašnikove neznano, se ji postavlja za skrbnika Ivan Bogataj v Kočevju.

Okrajno sodišče v Kočevju, oddelek II.,
dne 21. julija 1928.

Tožba zaradi očetovstva in plačila preživnine

1819

Objava.

Izgubil sem star potni list za Italijo, orožni list in planinsko legitimacijo, vse izdano pri okrajnem glavarstvu v Ljubljani.

To sem že naznačil v listih, ker pa se nihče ni oglašil, da bi jih bil našel, jih proglašam za neveljavne.

Ivan Zaletel s. r. v Stanečičah št. 39.

Objava izgubljenih dokumentov

Objava ministrstva za notranje posle z dne 18. junija 1928.: V državljansko zvezo kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev je sprejet Adolf Trebše, mehanik v Ljubljani.

Sprejem v državljanstvo

585. Hranilnica in posojilnica v St. Rupertu, registrovana zadruga z neomejeno zavezo: Izbrisal se je član načelnštva Janez Burnik, kaplan v St. Rupertu; vpisal pa se je novoizvoljeni član načelnštva Peter Flajnik, kaplan v St. Rupertu. Novo mesto, dne 14. junija 1928.

Sprememba vpisa v zadružni register

Nc I 505/28.

Proglasitve za mrtve.

1590

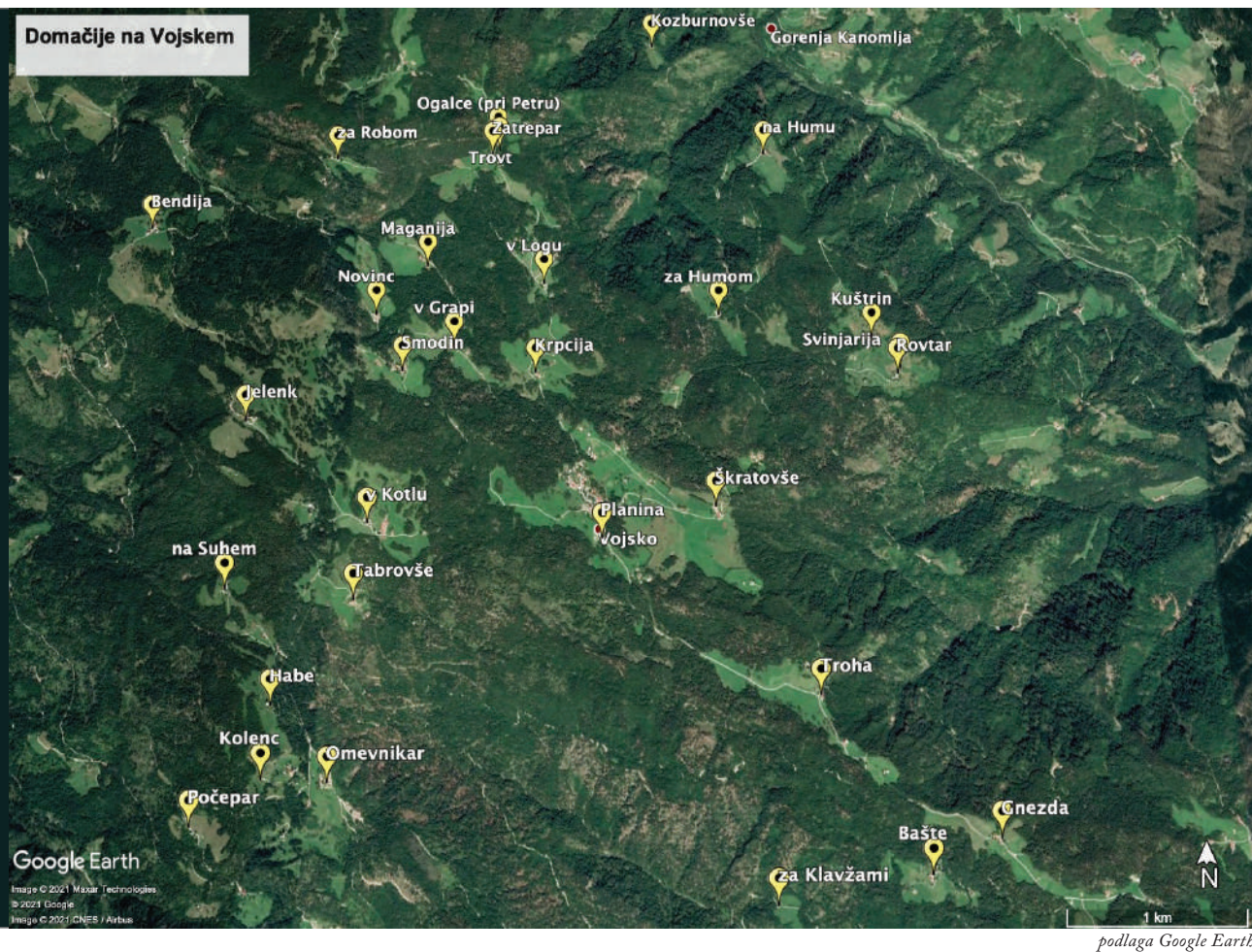
Okrajno sodišče v Mariboru je uvedlo postopanje, da se proglašajo spodaj navedeni pogrešanci za mrtve, ker se more o njih po § 1. zakona z dne 31. marca 1918., drž. zak. št. 128, domnevati, da so umrli. Vsakdo, ki bi kaj vedel o kateremkoli teh pogrešancev, naj to sporoči sodišču ali pa skrbniku. Pogrešance samo pa pozivlje sodišče, naj se zglašijo pri njem, ako še žive, ali naj mu dajo to kako drugače na znanje.

Ime in rojstni dan, stan in zadnje bivališče pogrešancev	Bistvene okolnosti, na katere se oprta predlog	Proglasitev za mrtve predlaga	Ime in bivališče skrbnika, ki je bil postavljen pogrešancu	Dan in opr. št. oklica	Oklicni rok poteče dne
Matija Ploj, rojen dne 21. januarja 1874., vinar v Hraškem vrhu.	Služil med vojno pri 87. pehotnem polku v Celju, odkoder odšel na italijansko bojišče; od leta 1918. pogrešan.	Sorodnik Ivan Močnik, posestnik Cogetincih št. 78.	Franc Žinkovič, posestnik v Boračevci št. 30.	21. 7. 1928.; T 17/28-11.	
Josip Žilčar, rojen dne 11. marca 1876., mizarški pomočnik v Mariboru.	Odšel dne 2. avgusta 1914. k 22. honvedskemu polku, potem pa na rusko bojišče, kjer prišel v ujetništvo. Bajne dne 10. oktobra 1915. v bolnici v Berezovki (Sibirija) umrl.	Žena Roza Žilčar.	Josip Cvahte, sodni sluga v Mariboru.	21. 7. 1928.; T 30/28-7.	
Karel Makovec, rojen dne 1. aprila 1879., kolar v Murski Soboti.	Odšel leta 1914. k 48. pehotnemu polku v Veliko Kanizo, potem pa s 13. četo tega polka na rusko bojišče, kjer prišel dne 18. marca 1915. v ujetništvo; od takrat pogrešan.	Svak Josip Mesaroš.	—	21. 7. 1928.; T 36/28-6.	
Franc Žokš, rojen dne 1. septembra 1888., poljedelec v Kovačevcih.	Odrinil leta 1914. s 63. pehotnim polkom na rusko bojišče, kjer prišel v ujetništvo. Zadnjič pisal dne 27. novembra 1917.; od takrat pogrešan.	Žena Marija Žokš.	—	21. 7. 1928.; T 46/28-4.	
Alojzij Smodič, rojen dne 14. aprila 1895., posestnikov sin v Lipi.	Odšel meseca junija 1916. z 20. honvedskim pehotnim polkom na rusko bojišče, kjer bajne meseca novembra 1916. padel; od takrat vsaj pogrešan.	Oče Mihael Smodič.	—	21. 7. 1928.; T 47/28-4.	

Razglasitve za mrtve

Hišna imena na Vojskem

Igor Kogej

podlaga Google Earth

*"Hišno ime je ime hiše, domačije ali posestva ne glede na trenutni priimek gospodarja."
(Leksikon priimkov, b.d.)*

Hišna imena, tudi domača ali vulgarna imena, so imena, ki so jih uvajali ljudje sami in ne oblasti, kot je bilo pri priimkih. Nastanku hišnih imen so botrovale pravzaprav iste navezne okoliščine kot pri priimkih (osebna imena, stan, krajevna imena, vzdevki...). Glede vprašanja, ali so bila prej hišna imena ali priimki, rodoslovec Janez Toplišek piše, da o tem ni mogoče govoriti splošno, saj so obstajale razlike med mestom in podeželjem ter med različnimi kraji in pokrajinami. Nadalje pojasnjuje, da je nastanek priimkov

razmeroma znan, zagotovo pa da je možno trditi, da so nekakšna imenovanja (oseb, hiš, kmetij) mo-

Škratovše (leta 1959); vir: SEM, Lj

rala obstajati že pred priimki, saj so sosedje le tako lahko povedali, o kom govorijo. To so bila imena, ki so se držala hiše, kmetije, domačije oziroma hišna imena. Razvojno jih je težko opredeliti, saj so med drugim nastala tudi po tem, ko je gospodar že dolgo časa nosil drugačen priimek. Hišna imena so živa še danes, predvsem na podeželju, v kmečkem okolju in pogosto ostanejo pri hiši, ne glede na to, da se v njih menjavajo gospodarji z različnimi priimki.« (Hišno ime, b.d.)

Pri zapisu hišnih imen v današnji obliki sem se držal pravil, za-

pisanih v Jezikovni svetovalnici ISJFR. Priporoča se brezpredložni zapis v knjižni slovenščini – npr. ne »Pr'Šuštarjo«, ampak »Šuštar«. Če ne gre brez zapisa predloga, naj bo ta napisan z malo začetnico – torej npr. »pri Šuštarju« (Svetovalnica). Zgodovinske zapise imen sem dobesedno povzel po originalnem zapisu.

Vojsko

Vojsko je razpršeno naselje v Idrijskem hribovju, SZ od Idrije. Je najvišje ležeče primorsko naselje z nadmorsko višino nad 1000 m. Naselje ni strnjeno, posamezne

za Humom (leta 1959); vir: SEM, Lj

domačije ležijo precej daleč vsaksebi. Sestavljajo ga manjši zaselki Mrzla Rupa, Ogalce in Rovtarjev vrh. Jedro naselja je zaselek Planina pod hribom Školj (1129 m), kjer je tudi župnijska cerkev sv. Jožefa iz 17. stol. Vojskarski župnik Jože Regen piše: »Vasi pravzaprav v tej župniji nobene ni, četudi ima sto in jedno hišno številko« in da

na Humu (leta 1959); vir: SEM, Lj

je na Vojskem »več krajev, oziroma selišč, kakor: Hom (Holm), Jelenji vrh, Rovtarjev vrh, Mrzla rupa, Revénovše, Škrátovše, Trótovše, Zaklavže, Zarob, Zahom« (Regen, 1897).

Podatke o hišnih imenih na Vojskem sem začel zbirati med raziskovanjem svojih prednikov, ki izvirajo iz teh krajev. Pomemben

vir podatkov je bila odlična monografija »Vojsko«, ki jo je napisala domačinka Renata Hvala. Zanimivo je bilo tudi odkritje zapisa na zadnjih straneh krstne knjige (R Vojsko 1792-1812), kjer so po hišnih številkah navedeni gospodarji in hišna imena. Naštetihi je 42 hišnih številke, med njimi 7 bajt (Paistuba).

Med 2. svet. vojno so Italijani večkrat požigali hiše na Vojskem, 16. 2. 1943 – 3 hiše, 22. in 23. 6. 1943 pa celo vas, preko 60 hiš in gospodarskih poslopij. Zato so danes nekatere domačije zapuščene, nekaj je obnovljenih, precej pa na novo pozidanih na isti lokaciji.

Hišna imena na Vojskem skozi čas

Podatke o hišnih imenih sem prikazal tabelarično. Domačije so označene s staro hišno številko, ki se je uporabljala od preštevilčenja (okrog l. 1780) naprej, in pri hišah, ki še stojijo, tudi z današnjo hišno

za Klavžami (leta 1959); vir: SEM, Lj

številko. V tabeli so navedena hišna imena in gospodarji v obdobju od začetka 17. do konca 19. stoletja, naveden je tudi vir, od koder so pridobljeni podatki. Iz tabele vidimo, da so se nekatera imena spreminjala, nekatera ostajajo ves čas nespremenjena. V glavnem je videti, da ostajajo nespremenjena hišna imena, ki izvirajo iz lokacije.

Hišna imena **po imenu ali priimku gospodarja**: pri Blažku, Kolenc, Habe, Vončina, Miklajč, Gnezda, pri Petru.

Hišna imena **po lokaciji ali ledinskem imenu**: Planina, v Kotlu, pod Gozdom, na Suhem, Jlenk, Bendija, Novinc, v Grapi, za Robom, Zatrepar, za Humom, na Humu,

Rovtar, za Klaužam, v Logu, Tabrovše.

Kmetija Tabrovše je dobila ime po taboru, ki je bil tam v času turških vpadov: »Pičlo četrtinko ure

pri Petru (Ogalce), kjer se je rodil moj prapraded Andrej in od koder izhaja moja linija Kogejev. V sedanjo obliko so jo prezidali leta 1796, pred tem je bila brunarica; vir: zasebni arhiv

na griču, po katerem drži pot na Vojsko, nasipu nasproti, je bil 'tabor'; od tod Tabrovše (Tabrovec), kakor se imenuje sedanje selišče na onem mestu« (Regen 1897).

Hišna imena, za katera **ne vem izvora**: Omevnikar, Počepar, Maganija, Kazburnajše, Krpcija, Svinjarija, Škratovše, Bašte, Trovt.

Zaključek

Današnja poimenovanja domačij sem povzel iz pogovorov z Vojskarji in nekaj iz drugih virov. Zapisana so v knjižni slovenščini, kot so navedena v (Božič, 1970) in v narečnem zapisu, kot mi jih je posredovala Renata Hvala.

Domacija Trovt (Ogalce) Sezidal jo je leta 1820 moj prapraded Andrej Kogej; vir: zasebni arhiv

Pri zapisu GPS koordinat so lahko manjša odstopanja od dejanskega stanja, saj so nekatere pridobljene s pomočjo kart Franciscejskega katastra.

Hišna številka		Sedanje hišno ime		Popis prebivalstva 1921/36	Urbar 1629		Urbar 1738		R Sp. Idrija 1722-1785	
stara	sedanja	knjižno	narečno	Področje	Hišno ime/kraj	Gospodar	Hišno ime/kraj	Gospodar	Hišno ime	Gospodar
1	18	Župnišče	u Farovžu	Vojsko						Vicarius Voiskariensis
2				Vojsko					aedituatus	Martinus Miklajtsh
3	21	Blažek	pr Blašku	Vojsko					Taberianz	Blasius Likar
4	16	Planina	na Planin	Vojsko					na Planini	Georgius Sedei
5	16	Planina	na Planin	Vojsko						Lucas Paijer
6	27	v Kotlu	u Katlu	Mrzla Rupa			an der Voiska Kotli	Jerni Zernalogar	u Kotli	Martinus Podobnigg
7	90	Tabrovše	na Tabrajš	Mrzla Rupa					na Tabrush	Joannes Likar
8	106	Omevnikar	pr Amevnikari	Mrzla Rupa			v Mersli Rupi an der Voiskha	Jerny und Jacob Wontschina	u mersli Rupi	Andreas Bonzina
9		Omevnikar - bajta	pr Amevnikari	Mrzla Rupa					Jäger Haus	
10				Mrzla Rupa					pod gouzam	Andreas Bruß
11	103		u Fržgavcu	Mrzla Rupa					u mersli Rupi	Thomas Podgornigg
12	99	Počepar	pr Pačepari	Mrzla Rupa					u mersli Rupi	Bartholomaeus Shulgay
13	95	Kolenc	pr Kalenc	Mrzla Rupa					u mersli Rupi	Jacobus Mahoritsh
14	94 A	Habe	pr Habet	Vojsko					u mersli Rupi	Urbanus Miklajtsh
15	94	Habe	pr Habet	Mrzla Rupa	in der Mersla Rupa	Michael Mikhlautsch			u mersli Rupi	Josephus Miklajtsh
16	91	na Suhem	na Suhm	Mrzla Rupa	gegen der Suha	Peter Padgornikh	an der Voiskha na Suchim	Micha Podgornigh	na Suhim	Blasius Podgornigg
17	30	Jelenk	na Jelenk	Jelenov vrh					na Jelenku	Thomas Merzina
18	87	Bendija	u Bendi	Jelenov vrh					u Bendij	Georg Podobnigg
19	36	v Vinčejši	na Navinčejš	Jelenov vrh	in Gatschnig	Jacob Khoggay			na Vinzech	Josephus Uogritsh
20	32	Smodin	pr Smodin	Jelenov vrh			Smodin gemeindt	Jochan Wonzina	per Smodinu	Georg Bonzina
21	37	v Grapi	u Grap	Ogalce					u grapi	Sebastianus Kogai
22	65	Maganija	u Maganij	Ogalce					u maganie	Martinus Kogai
23	75	za Robom	za Robom	Ogalce			za Robam u Kantary	Mateusch Kogey	Sa Robam	Urbanus Kogai
24	72	pri Petru	na Ogalcah	Ogalce	an der Gugaliza	Gregor Khoggay			na gugalzah	Joannes Kogai
25	69	Zatrepar	na Ogalcah	Ogalce	an der Gugaliza	Martin Likher			na gugalzah	Antonius Likar
26		Zatrepar - bajta	na Ogalcah	Ogalce						Martinus Likar
27		Kozburnovše	Kazburnajše	Rovtarjev vrh			Kosbomausche	Martin Mragkh	in Kosburnushi	Bartholomeus Mozhnig
28		Kozburnovše - bajta	Kazburnajše	Rovtarjev vrh						
29	39	Krpicija	u Krpcij	Vojsko					u Kepzhie	Jacobus Kogai
30	59	Zahum	za Hum	Rovtarjev vrh					za huomam	Joannes Eriausz
31		Zahum - bajta	za Hum	Rovtarjev vrh						
32	57	na Humu	u Humu	Ogalce					u huomi	Blasius Kobau
33	54	Svinjarija	pr Kokošari	Rovtarjev vrh					u Svinierij	Petrus Bonzina
34	55	Kuštrin	pr Kuštrin	Rovtarjev vrh					u Svinierij	Michael Thussar
35	52	Rovtar	pr Pepčetu	Rovtarjev vrh					supra Stermuz	Sebastianus Routtar
36	46	Škratovše	na Škratovc	Škratovše					na Skratuzhi	Thomas Podgornigg
37	12	Troha	pr Trah	Rvenovše					per Trohu	Martinus Gnesda
39	9	za Klavžami	za Klavžem	Rvenovše					Sa Klausam	Michael Podobnigg
40	7	Bašte	pr Bašet	Rvenovše					per Bastetu	Joannes Gnesda
41	6	Gnezda	pr Gnezdu	Rvenovše					na Varhi	Martinus Gnesda
42				Vojsko					per Miklaizhu	Bartholomeus Lapaine
48	71	Trov	na Ogalcah	Ogalce (Trovtajš)						
93	61	v Logu	u Logu	Ogalce						

Viri:

Hišno ime, b.d. / Hišno ime (b.d.) / https://sl.wikipedia.org/wiki/Hi%C5%A1no_ime/

Leksikon priimkov, b.d. / Leksikon priimkov (b.d.) / <https://www.rodoslovje.com/>

R. Hvala, 2011 / Hvala, R. (2011). Vojsko. Idrija: Založba Bogataj

Franciscejski kataster / Franciscejski kataster/1823-1869. SI AS 176 A208 Vojsko. / <http://arsq.gov.si/Query/archivplansuche.aspx?ID=23253>

Franciscejski kataster TS / Archivio di stato di Trieste, Catasto franceschino/1818-sec.XX secondo quarto / http://ariannaweb.archiviodistatotrieste.it/AriannaWeb/main.htm#4_archivio

Urbar 1738 / Inventar in urbar cesarske župnije v Sp. Idriji/1738. SI AS 1074/15. / <http://arsq.gov.si/Query/detail.aspx?ID=322195>

Urbar 1629 / Urbar gospostva Idrija/1629-1694. SI AS 1074/71. / <http://arsq.gov.si/Query/detail.aspx?ID=322251>

R Vojsko 1797-1812		Franciscejski kataster, Franciscejski kataster TS		SA 1 Vojsko 1840-1860		SA 2 Vojsko 1860-1880		GPS koordinate	
Hišno ime	Gospodar	Hišno ime	Gospodar	Hišno ime	Gospodar	Hišno ime	Gospodar	° N	° E
domus Capellaniae			Capelania di Voisca					46.02350	13.90350
Aedituatus			Sacrestano (mežnar)			Sacristanus	Janez Bait	46.0239	13.9037
Tabernarius	Blas Liker		Biaggio Liker		Blasius Liker	Blažek	Maria Lapajne vd.	46.0242	13.9039
na Planini	Joannes Sedei	Planina, Planinz	Tomaso Sedey		Johann Liker	Planinec	Joannes Liker	46.02224	13.90408
Paistuba (bajta)	Joannes Sedei		Tomaso Sedey		Valentin Sedey	Opoldar, pri Jernejcu	Valentin Sedej	46.0220	13.9045
u Kotli	Martin Podobnig	v Kotlu, per Kotlario	Tomaso Podobnig	Kotlar	Andreas Kogey	Kotlar	Andreas Kogej	46.02295	13.88630
na Tabrushe	Josephus Liker	Tabrovš, na Tabres	Antonio Liker	Tabrouz	Joseph Liker	Tabrovec	Jacob Liker	46.01900	13.88578
u Mersli Rupi	Caspar Gruden	Omevnikar	Vallentino Gruden	Omeunkar	Stephan Gruden	Umeunikar	Stefan Gruden	46.00971	13.88480
Paistuba (bajta)	Caspar Gruden		Erario Imp: Reg:			Omeunikarjeva bajta		46.0095	13.8847
pod gousdam v M. Rupi	Joseph Wruss	Brus	Giovanni Jereb	Pri Brusu	Johann Jereb	Brus	Johann Jereb	46.00282	13.88500
u Mersli Rupi	Martin Mrak		Bartolo Kausich		Matevž Gnezda	Hiša c.kr. logarjev	Luka Sedej	46.00706	13.88194
u Mersli Rupi	Barthl: Shulgai	Pr Paceperi	Jerney Schulgay	Pozhepar	Blasius Schulgay	Počepar	Blas Sulgaj	46.00755	13.87509
u Mersli Rupi	Jacob Mahoritsh	Per Mahorich	Giorgio Machorig		Blasius Kollenz	Kolenc	Anton Kolenc	46.00988	13.87995
Paistuba (bajta)	Stephan Beuk				Johann Lapaine	Anžek	Johann Lapajne	46.0134	13.8803
u Mersli Rupi	Stephan Beuk	Per Vontschinu	Antonio Vontschina	Habe	Lukas Habbe	Habe	Josef Habe	46.01358	13.88016
na Suhim	Blas Podgornig	Per Podgorniku	Giuseppe Podgornig	Suhar	Johann Podgornick	Suhar	Johann Podgornik	46.01957	13.87595
na Jellenku	Thomas Merzina	na Jelenku	Antonio Hualla	Jellenkar	Blasius Hualla	Jellenkar	Blas Hvala	46.02867	13.87627
u Bendi	Georg: Podobnig	Bendie, na Bendi	Matteo Podobnig		Johann Hualla	Bende	Matthaus Podobnik	46.03945	13.86754
na Vinzesh	Joseph Vogritsh	Novinčejš	Giovanni Vogritsch	Gazhnikar	Anton Skock	Novinc, Gačnikar	Thomas Ogrič	46.03112	13.89870
per Smodin	Georg Bonzina	Smodin	Matteo Vontschina	Smodin	Anton Kogay	Smodin	Johan Vončina	46.03143	13.88809
u grappi	Martin Kogai	Grapa	Giuseppe Felz	Grapar	Georg Fölz	Grapar	Ursula Kogej vd. Felc	46.03278	13.89209
u Maganie	Georg: Lapaine	Umagani	Antonio Lapania	Magajnar, Woischizhar	Urban Wontschina	Magajner, Vojščičar	Martin Lapajne	46.03777	13.88931
sa Robam u kantari	Urban Kogai	Zarobom	Urbano Kogoy	Sarobar	Urban Kogey	Zarobar	Martin Kogej	46.04320	13.88096
na Gugalizach	Thomas Kogai	na Vgalicah	Jacobo Kogoy		Jakob Kogey	zgor. Gugalčan	Jacob Kogej	46.04493	13.89446
na Gugalizach	Joseph Bonzina	Nagogalizah	Giovanni Lapania	Satrepar	Matthäus Lapajne	Zatrepar	Matthaus Lapajne	46.04405	13.89410
Paistuba (bajta)	Joseph Bonzina		Antonio Vontschina		Anton Podobnik	pri Janezu	Johann Podobnik	46.0440	13.8945
u Kosburnushe	Barthl: Mozhnig	Kozburnik	Francesco Motschnig	Kašborn	Anton Motschnig	Kazburnejš	Anton Močnik	46.0507	13.9069
Paistuba (bajta)	Barthl: Mozhnig			Schtallar	Paul Schulgay	pri Štalerju	Blas Šulgoj	46.0504	13.9064
u Kerpzie	Jacob Kogai	v Korpci	Giuseppe Liker	Karpuz	Georg Liker	Karpuc	Georg Liker	46.03112	13.89870
sa Huomam	Joannes Eriauz	Zacumom	Martino Erjauz	Sahumar	Johann Erjautz	Zahumar	Joannes Erjavec	46.03461	13.91256
Paistuba (bajta)	Joannes Eriauz					bajta Zahomarjeva		46.0350	13.9127
u Huomi	Blas Kobau	Uhomu	Giovanni Vontschina	Humar	Lukas Wontschina	Humar (Hom)	Lucas Vončina	46.04120	13.88040
u Svinarie	Petrus Bonzina				Andreas Wontschina	Svinarija	Andreas Vončina	46.03140	13.92660
u Svinarie	Michael Tushar	Svenerija	Michele Kostrin	Zharr	Michael Kustrin	Kustrin	Tomaž Kustrin	46.03336	13.92453
supra Sturmuz	Jacob Sedei	Rovtar	Biaggio Sedey	Routar	Mathias Sedey	Routar	Andreas Sedej	46.03135	13.92672
na Skratush	Thomas Podgornig	Scratofz, per Skratouz	Gaspero Liker	Schkratouz	Johann Lapaine	Škratovec	Johannes Lapajne	46.02396	13.91264
per Trohu	Andreas Gnesda	Troha	Tomaso Gnesda	Troha	Johann Gnesda	Troha	Valentin Gnesda	46.01412	13.92066
sa Klausam	Michael podobnig	Podobnik	Sebastiano Podobnig	Saklauscher	Johann Podobnick	Zaklaužar	Bartholomeus Podobnik	46.00383	13.91768
per Bastetu	Andreas Gnesda	Boštet	Giovanni Gnesda	Boschte	Joseph Gnesda	Bošte	Josef Gnezda	46.00527	13.92873
na Verhi	Martin Gnesda	Gnezda	Matteo Tratnig	Gnesda	Blasius Tratnick	Gnezdovc	Franciscus Tratnik	46.00706	13.93370
per Miklauzu	Joannes Podgornig			Miklauzh	Joseph Rupnick	Bajta pri Gnezdu	Blas Bajt		
			Andrea Kogey	Kogej, Trovt	Andreas Kogey	Kogej	Andrej Kogej	46.04426	13.89462
u Logu	Thomas Hualla							46.03635	13.89872

R Vojsko 1792-1812 / Vojsko. Matična knjiga krščenih, zvezek II (1792-1812). ŠAK Ž Voj MKK 2

R Sp. Idrija 1722-1785 / Spodnja Idrija. Matična knjiga krščenih, zvezek III (1722-1785). ŠAK Ž Sid MKK 3

SA 1 Vojsko 1840-1860 / Vojsko. Status animarum, zvezek I. ŠAK Ž Voj SA1

SA 2 Vojsko 1860-1880 / Vojsko. Status animarum, zvezek II. ŠAK Ž Voj SA2

Regen, 1897 / Regen, J. (1897). Vojsko, najvišja župnija na Kranjskem. Dom in svet, 10 (15), 475-480.

Božič, 1970 / Božič, L. (1970). Ob robu Vojskarske planote. Idrijski razgledi, XV (2), 115-120.

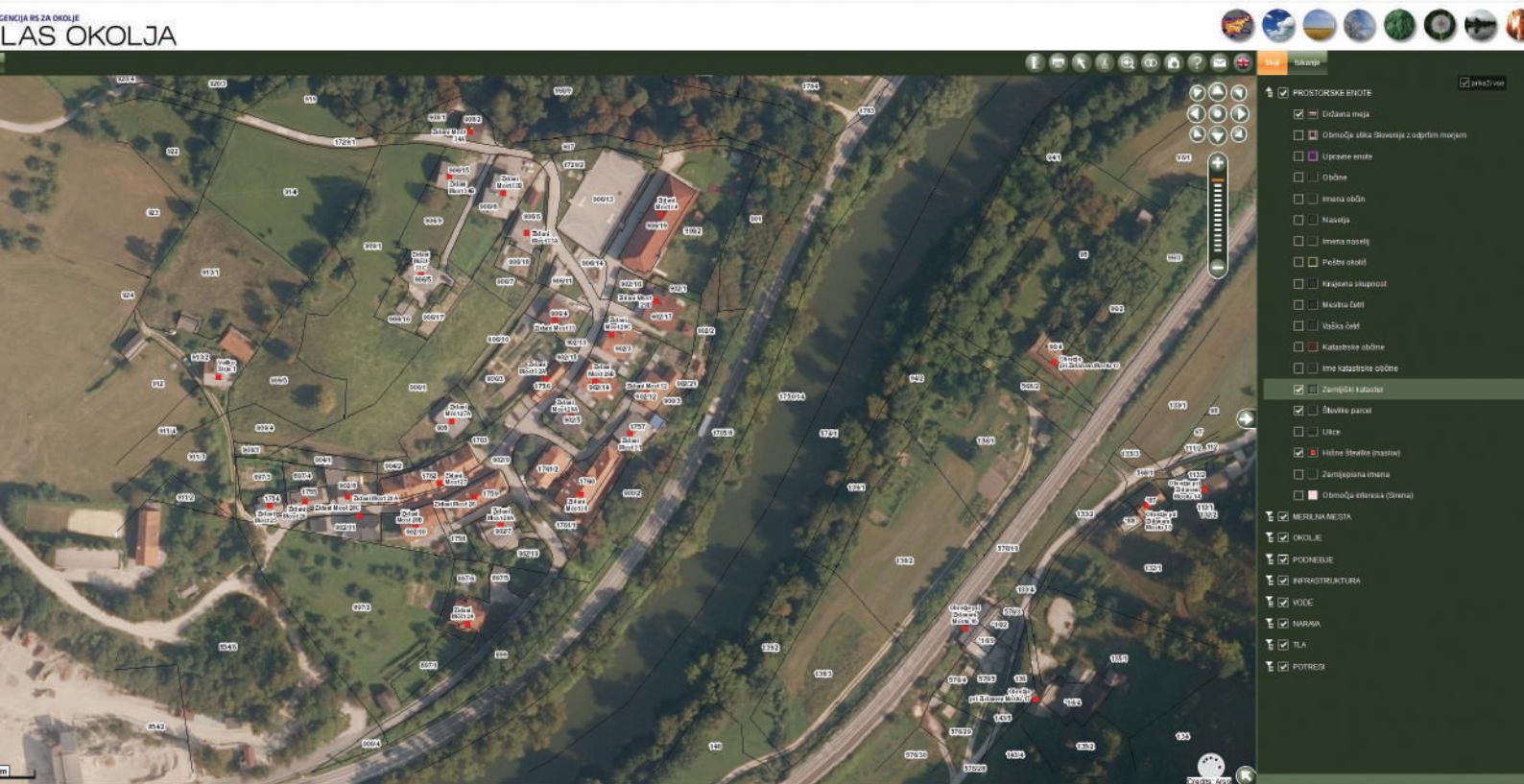
Popis prebivalstva 1921/1936 / Familysearch / <https://www.familysearch.org/ark:/61903/3:1:3Q9M-CS7M-W4QF?cat=2657589>

Svetovalnica / Jezikovna svetovalnica pri ISJFR / <https://svetovalnica.zrc-sazu.si/topic/3176/velika-za%C4%8Detnica-pri-hi%C5%A1nih-imenih>

Rodoslovje s pomočjo zemljiške knjige

Jožek Košir – Cox

AGENCIJA RS ZA OKOLJE
LAS OKOLJA

vir: Agencija RS za okolje

Zadnjič sem namignil, da bomo pogledali kako do rodoslovnih podatkov s pomočjo zemljiške knjige.

Najprej odpremo zemljevid Slovenije pri ARSO
Atlas okolja (gov.si).

http://gis.arso.gov.si/atlasokolja/profile.aspx?id=Atlas_Okolja_AXL@Arso
Z miško ali drsnikom na desni izberemo in povečamo kraj, kjer iščemo podatke.

Pri zgornjih dveh črticah povečave nam klik na »PROSTORSKE ENOTE« odpre podatke, ki jih potrebujemo:

- najprej ime katastrske občine, zabeležimo in izklopimo to možnost,
- kliknemo na »Hišne številke«, če jo poznamo, sicer
- »Številko parcele« in po razporeditvi poiščemo objekt in si zapišemo parcelno številko.
-

Sedaj odpremo stran zemljiške knjige

<https://evlozisce.sodisce.si/esodstvo/indeks.html>

Informacijski sistem e-Sodstvo omogoča izvajanje e-opravi vsak delavnik od 8.00 do 20.00

almiška navodila
 Navodila za kvalificirane uporabnike in zunanje administracije
 Navodila za namestitelj podpisne komponente ProXSign
 Navodila za podporilni e-kloga v ovršnih postopkih
 Navodila za registrirane uporabnike
 Navodila za registrirane uporabnike za objavo iz portala e-Sodstvo

Prijava

Prijavi se kot registriran uporabnik
 Prijavi se kot zunanji kvalificiran uporabnik
 Prijavi se kot notranji kvalificiran uporabnik (samo osebe sodišč)

Seveda se moramo prej prijaviti, kliknemo »Prijavi se kot registriran uporabnik«

Potem izberemo »Izberi e-opravila kot Registriran uporabnik«

In nato »eZK-opravila-zemljiška knjiga«

Preverijo, da nismo robot, zato

Portal e-Sodstvo

Priljubljeni slo klic: **josek Košir**
Odgovori se

Informacijski sistem e-Sodstvo omogoča izvajanje e-opravi vsak delavnik od 8.00 do 20.00

Izberi

- Upravljanje pooblastil v varnostni shemi
- Izberi e-opravila kot Registriran uporabnik

VRHOVNO SODIŠČE REPUBLIKE SLOVENIJE | josek Košir | Odgovori se

Informacijski sistem e-Sodstvo omogoča izvajanje e-opravi vsak delavnik od 8.00 do 20.00

Izberi e-Postopek

- Overjanje javnih listin in priglasitev digitalnih potrdil izdajateljev teh listin
- eZK-opravila – zemljiška knjiga
- eINS-opravila - postopki zaradi insolventnosti
- olizvršba

Javni izpisi iz zemljiške knjige in objave

Prepišite zgornje znake v spodnji okvirček, nato izberite gumb "Pošlji".

eSodstvo podportal eZK

Javni izpisi in objave

Uporabniška navodila

- Navodila za eZK-opravila_1.del_Splošno, Izpisi in objave
- Navodila za eZK-opravila_2.del_eZK-predlogi / obvestila in eZK druge vloge
- Neuradno prečiščeno besedilo Zakona o zemljiški knjigi
- Pravilnik o elektronski izmenjavi podatkov v zemljiško knjigo in katastru
- Pravilnik o zemljiški knjigi
- Pripenjanje listin
- Zakon o zemljiški knjigi
- Zapis ID znaka nepremičnine - usklajen z evidencami GURS

Zadnja obvestila

- 28.10.2020
Ponovno delovanje podportala eZK
> Preberi več
- 28.10.2020
Odprava napake - pridobivanje izpisov na dan 30.4.2011
> Preberi več
- 13.05.2020
Omejitev števila ZK izpisov za registrirane uporabnike portala e-Sodstvo
> Preberi več

> Več obvestil

Javni izpisi iz zemljiške knjige in objave

▼ 03-001 - Redni izpis iz zemljiške knjige

Način vnosa nepremičnin: po ID znaku ▼

Tip nepremičnine: zemljiška parcela ▼

ID znak nepremičnine:

Katastrska občina:

Parcelna številka:

- ▶ 03-002 - Zgodovinski izpis iz zemljiške knjige (od 1. maja 2011)
- ▶ 03-003 - Redni izpis izvedene pravice / pravnega dejstva
- ▶ 03-004 - Sestavljeni izpis za parcelo iz zemljiške knjige in zemljiškega katastra
- ▶ 03-005 - Sestavljeni izpis za stavbo / del stavbe iz zemljiške knjige in katastra stavb
- ▶ 03-006 - Izpis plomb za novo nepremičnino
- ▶ 03-011 - Izpis iz zemljiške knjige - stanje 30. aprila 2011
- ▶ 03-012 - Zgodovinski izpis iz zemljiške knjige (do 30. aprila 2011)
- ▶ 03-013 - Zgodovinski izpis izvedene pravice / pravnega dejstva
- ▶ 03-101 - Izpis pri Dn zadevi
- ▶ 03-301 - Objave oklicev v eZK postopkih
- ▶ 03-402 - Seznam Dn zadev, ki so ovira za dodelitev izbrane Dn zadeve

sledi majhen »rebus«

S pomočjo šifranta, ki ga ponudi program, vpišemo katastrsko občino in nižje še katastrsko številko, nato desno spodaj

»Prikaži v PDF obliki«

In imamo, kar smo iskali.

Pri šifrantu katastrske občine se lahko zgodi, da je več krajev z enakim imenom, in potem je malo loterije. Če je kombinacija KO in parcelne številke prava, dobimo izpis, sicer zamenjamo KO in ponovimo poizkus.

Od podatkov, ki so vam na voljo v PDF izpisku, poberite nujne stvari, datum rojstva iz nepopolne emšo, partnerja, če je vpisan, sorodnike, ki so solastniki, prežitkarje, običajno so to starši.

Pri solastnikih so navedeni njihovi naslovi in lahko potem pokušamo še tja.

Zemljiško knjižni izpisek je sicer javna listina, vendar vsebuje tudi zame preveč osebne podatke, hipoteke na posojila, ... zato odsvetujem, da kopijo prilagate k drevesu.

Bodite zadovoljni z malim, sicer vam velik ...

Pa veliko sreče, cox

Najstarejši "In memoriam"?

Tine Golež

10. in 25. vsakega mesca.

MIR.

za celo leto 1 gold.
za pol leta 50 kr.

Denar naj se pošilja pod
napisom: Izdajatelju
„Mira“.

Dopisi naj se frankujejo.

Rokopisi se ne vračajo.

pa je prišel gosp. Korpnik iz Canjč blizo Celovca. Canjčka šola je trdo nemška, akoravno prebiva v tej fari veliko Slovencev in se božja beseda v cerkvi včasih tudi po slovenski oznanjuje. Bomo že slišali, kako se bode novi gosp. učitelj obnašal zastran slovenščine. Vem, da je večina Glinjancev te volje, naj bi se njih otroci najprej učili v svojem maternem jeziku, in potem v viših razredih pa tudi nemški, kakor je vis. c. k. deželni šolski svet odločil za šolo v Šent-Jakopu. Na to bi naj Medborovski odbor tudi gledal.

Od Jezera. († Fr. Mubi — Skalar. Zima.) Naznanjam vam žalostno novico. Umrli je v Beli France Mubi, po domače Skalarjev oče, star 97 let in nekaj dni čez, — zares pri nas nenavadna starost! Rajni se je rodil na Kranjskem v Tupaličah Predorske fare, je prišel potem k Jezeru ter prevzel tam kot najemnik Štularjevo posestvo, kjer mu je še hči omožena, in si je tukaj s svojo pridnostjo in razumnostjo toliko priboril in prigo-

spodaril, da je potem mogel v Beli Skalarjevo posestvo kupiti in hišo pri cesti blizo Kiselice postaviti. Razen živinoreje, poljedelstva in bučeloreje (rajni oče Skalar so bili razumen bučelorejec) imeli so tudi krmo in žago, ter so si posebno tudi precej lepih denarcev zaslužili s težavno pripravo na Jezerski vrh, kakor so to tudi opravljali na unem kraji pri Jezeru. Bili so trikrat oženjeni — tretja žena še živi — ter zapustili od 2. in 3. žene, če se ne motim, še 7 otrok in mnogo unukov, med njimi je tudi vrli dijak Fr. Virnik. Da s kratka rečem: rajni oče je bil poštena krščanska duša, velik prijatelj molitve in cerkve, dober oče, mož in gospodar in upajmo tudi, da je po daljnem življenju našel dobrega, usmiljenega sodnika ter večno življenje. Večni mu spomin! Pokop je bil 23. list. dopoldne, ktereга se jih je veliko žalujočih vdeleževalo. — 18. p. m. so v Kapli naenkrat štiri pokopali. Tukaj v naših krajih je nenavadno veliko snega padlo. Ker so vozne poti, se še shaja, zlasti kjer tudi vozarijo, ali gorje v koroških pečéh!

Iz Pokrske fare. (Žiljan †. Novo ban-

„Unsere Zeit: deutsche Revue der Gegenwart“

so po izgledu Smohnčeve družbe snovali in na-

No, nimam v mislih najstarejše objave, pač pa letnico rojstva osebe, ki ji je spominski zapis namenjen. Da imamo podoben zapis o človeku, ki je bil rojen pred letom 1900, ni tako nenavadno. V naši rodbini pa imamo prednika, ki je bil rojen leta 1786, torej še pred Prešernom in francosko revolucijo. Ker je dočakal skoraj sto let, je ob njegovi smrti izšel v časopisu Mir članek o tem očaku.

Bralce vabim, da preberejo priloženi zapis. Pokojni je imel res veliko otrok, očitno pisec ni vseh poznal. Kako le? Prvega sina je imel že leta 1815, in memoriam pa je izšel leta 1884. Jaz sem v matičnih knjigah našel kar 18 njegovih otrok, a jih je bilo najbrž še več. S prvo ženo je živel na Jezerskem, tako da tam rojenih otrok (med 1817 in

1824) še nisem našel. Le po knjigi umrlih sklepam, da so bili tedaj rojeni. Naše ožje sorodstvo je potomstvo njegovega »pozneга« sina, ki ga je imel pri 64. letih. Zadnjič pa je postal oče še pet let pozneje.

Na priloženem zemljevidu sem označil njegovo domačijo po letu 1822, ko se je preselil čez Karavanke. Kataster (1826) kaže, da je

imel domačijo Skalar (podrli so jo pred desetletjem), medtem ko je imel Jernej Mubi Štularjevo domačijo. Tako sta (najbrž brata) iz obeh strani pomagala kočijam na Jezerski vrh; navzdol je najbrž šlo kar z zavoro.

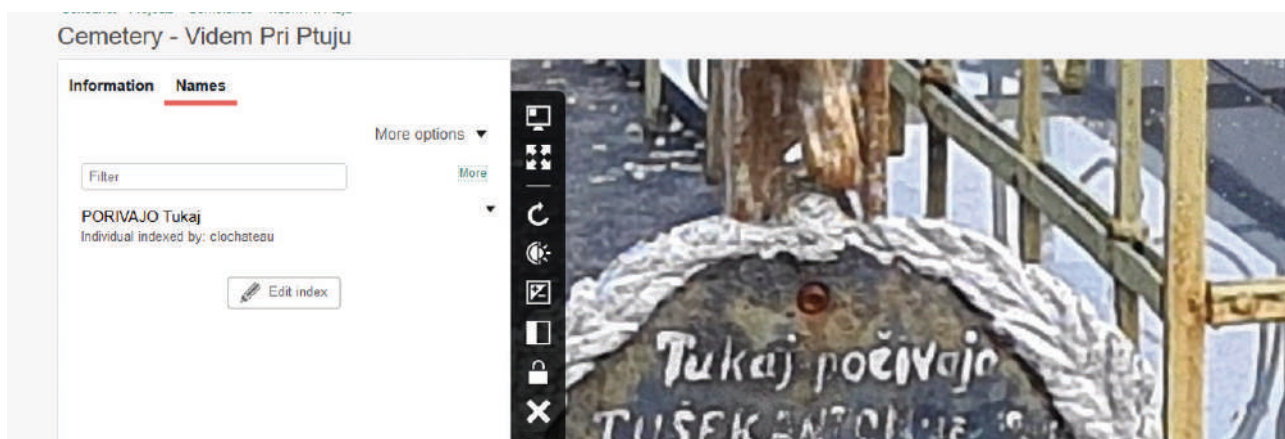
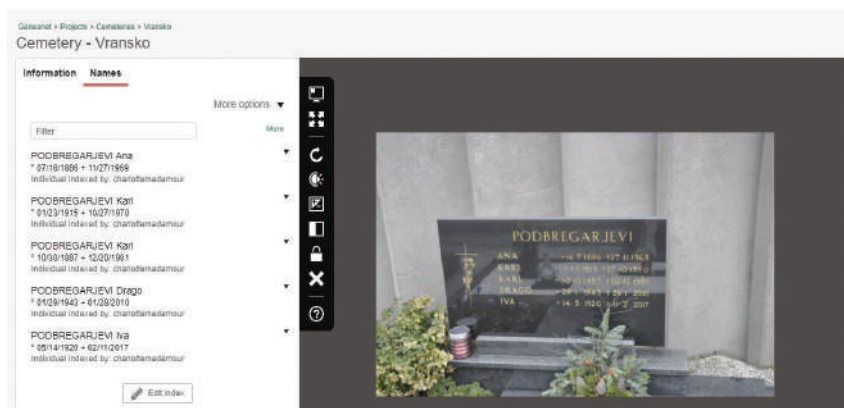
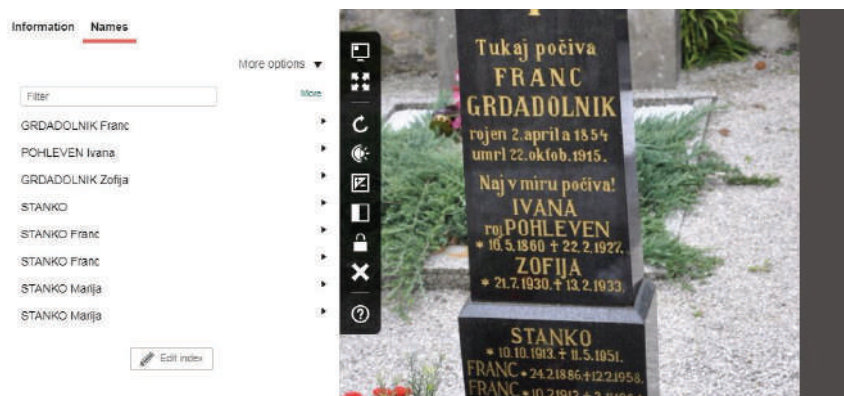
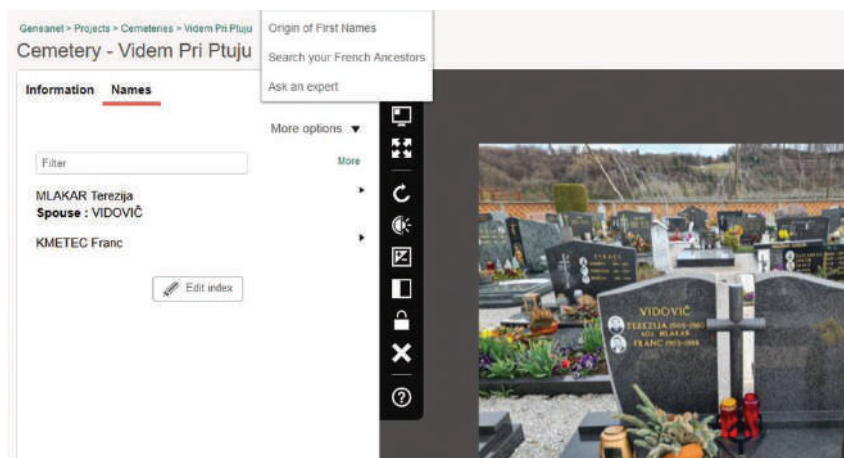
Tedanja cesta na Jezerski vrh je na naši strani še označena, na avstrijski sem jo dorisal z vijolično barvo. Obe sta krajši od današnje. Lahko si predstavljamo, da sta bili zelo strmi.

Gotovo imate tudi med vašimi predniki kakšno posebnost, s katero bi »tekmovali« v kategoriji, ki morda do danes še nikomur ni prišla na misel. In ravno zato ima potem nekaj časa človek občutek, de je na nekem področju le prvak.

Oglasite se z zapisom v naši reviji.

Kako indeksirajo tujci – GeneaNet.org

Jožek Košir – Cox

Lahko bi rekli boljše to kot nič, vsaj številke so nemara točne, ostalo bomo pa sčasoma že popravili.

To je res, če bi brskalnik te špase razumel, pa jih žal ne. Šumnike moramo v brskalniku tako zamenjati z znakom * in je potem vseeno, če tam stojijo čšž ali csz. Če so pa še kakšne črke dodane, se pa zadeva ustavi.

Zato lepo prosimo, če nam pomagata indeksirati. Najbolje tista pokopališča, ki jih poznate in lahko vpisujeta za žene dekliške priimke in v opombe hišna imena.

Ob strani je nekaj primerov, na katere smo naleteli. Prispevali so jih, Jana, ki se zelo potrudi in sama poindeksira čim več, Valter, ki se prizadeva, da ko odpre naloženo, da je že indeksirano in Franko, ki je hud nad nehote malo prostoškim zapisom.

Cesar je ukazal selitev pokopališča

Uroš Kovač

Zavedati se moramo pomembnosti krajev večnega počitka naših prednikov in spoštljivega obiskalcev. Saj se jim bomo nekoč vsi zagotovo – pridružili. Poglejmo nekaj zanimivosti o dveh pokopališčih v vasi Lokavec ob vznožju Čavna.

23. avgusta 1784 je nemški habsburški cesar Jožef II. v dekretu določil, da se pokopališča okoli cerkva v naseljih, ukinejo, zanje pa naj se izberejo primernejše lokacije. Zaradi higiene in nalezljivih bolezni. Ta dekret je bil povod za selitve, večinoma premajhnih va-

ških pokopališč, saj se je prebivalstvo v drugi polovici 18. in nato v 19. stoletju naglo povečevalo. Na starem pokopališču v Lokavcu je bilo takrat pokopanih okoli 10.000 ljudi. Sedaj je na tem mestu, okrog cerkve v Brithu, travnik in deloma tlakovano dvorišče ter dve garaži.

Pokopališče že pred prihodom Slovencev

Staro lokavško pokopališče okrog podružnične cerkve Marijinega vnebovzetja v zaselku Brithu je bilo opuščeno konec leta 1849. Zadnji pokop na tem pokopališču je bil 28. septembra 1849. Domnevamo lahko, da je bilo na tem mestu pokopališče že v času pred letom 600, vsekakor pa pred letom 1086, ko je, po do sedaj znanih podatkih, Lokavec prvič omenjen kot kraj.

Obzidano pokopališče, ki je včasih obdajalo cerkev sv. Lovrenca v Brithu (od leta 1987 je cerkev posvečena Marijinemu vnebovzetju), je imelo skupaj s cerkvijo površino

888m². S severne in zahodne strani jo še danes obdaja kamnit zid, z južne strani vhod na pokopališče in stanovanjska hiša, z vzhodne strani pa sta jo do leta 1892 obdajali občinska stavba in štala.

Na tem pokopališču so pokopavali pokojne prebivalce vasi Lokavec, od naselitve Predmeje in Otlice, verjetno leta 1601, do novembra 1765 pa tudi prebivalce teh dveh vasi. Leta 1758 je bilo

večletno povprečje pokopanih na pokopališču 15 na leto. Prva ohranjena mrliška knjiga župnije Lokavec vsebuje podatke od leta 1809 naprej, zato kaj dosti o zgo-

dovini samega pokopališča ni znano. Zapisanih pa je zadnjih 641 pokopanih na tem pokopališču med leti 1809 in 1849.

Novo pokopališče

11. novembra 1849 je bilo v Lokavcu blagoslovljeno novo pokopališče z mrliško vežico, ki je približno 100 metrov južno od cerkve v Brithu. Prvi pogreb na tem pokopališču je bil že 17. novembra istega leta. Kamniti križ sredi pokopališča je dal leta 1872 postaviti tukajšnji vikar Anton Sfiligoj. Leta 1887 je bila na pokopališču zgrajena kapela z grobnico, v lasti družine Hmelak. Pokopališče je bilo obnovljeno in povečano leta 1972, ko je bilo pokopališče že dodobra zapolnjeno, saj je bilo tu pokopanih že 2329 ljudi.

Prvi žarni pogreb je bil v Lokavcu leta 1989. Leta 1998 je Komunala Ajdovščina prevzela vzdrževanje pokopališča, ki ga je prej vzdrževala Krajevna skupnost Lokavec. 11. oktobra 2014 je bila blagoslovljena nova mrliška vežica, zgrajena na mestu pred glavnim vhodom na pokopališče. Na pokopališču je bilo do 1. januarja 2021 pokopanih 2871 ljudi, od tega okrog 100 žarnih pogrebov. Pokopališče ima danes 275 urejenih grobov, 206 na starem delu in 69 na novem delu. Najstarejši ohranjen nagrobnik ima vklesano letnico 1859, sedaj je vzdani ob zid pri stari mrliški vežici. Povprečje pogrebov v zadnjih 50 letih je 11 na leto. Povprečna starost pokojnih v zadnjih 20 letih je 78 let.

Prenosi podatkov iz starejših v sodobnejše rodoslovne programe in spletne objave

Janko Premelč

```

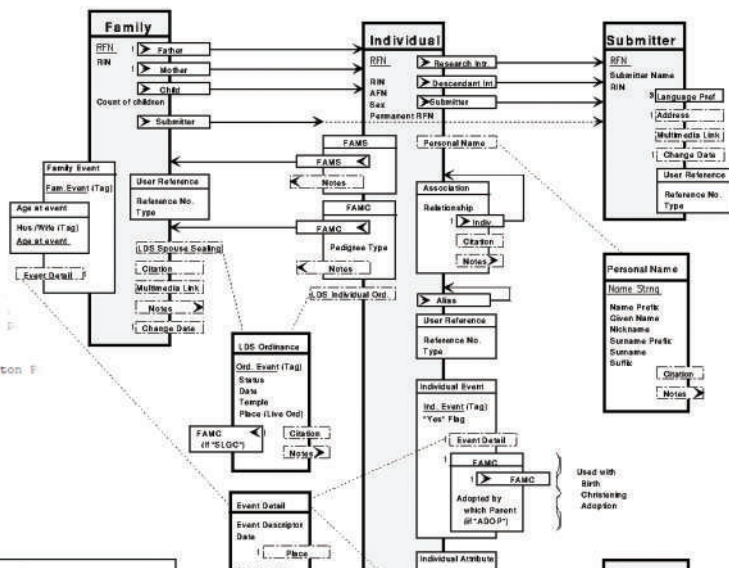
1 CHAN
2 DATE 20 APR 2014
0 @I2747@ INDI
1 NAME Mihael /Flis/
1 SEX M
1 BIRT
2 DATE 1790
1 DEAT
2 DATE 20.12.1790
2 PLAC Laziše 26
1 FANC @F774@
1 CHAN
2 DATE 20 APR 2014
0 @I2748@ INDI
1 NAME Anton /Podpešan/
1 SEX M
1 BIRT
2 DATE 26.04.1862
2 PLAC Turje 16
1 DEAT
2 DATE -1937
1 EVEN
2 DATE 1906
2 PLAC prodal domačijo Ignaciju Bajdi
1 NOTE Drajslerjevo (-, prej 16, vl. št. 75). Blaž Podpešan, ki je kupil posestvo
2 CONT Anton Podpešan je odšel v Ameriko. Ko je prišel domov, je leta 1906 prodal
3 CONC a 1917 prodal Francu Dobniču. Ta si je pridržal gozd, domačijo samo je pa
4 CONC a prenesla samo nekaj Drajslerjevih parcel.
2 CONT
2 CONT Kmalu nato je odšla vsa rodina v Ameriko in kmetijo je kupil leta 1911 Anton F
1 FAMS @F1019@
1 FANC @F297@
1 CHAN
2 DATE 24 JUL 2014
0 @I2749@ INDI
1 NAME Jakob /Podpešan/
1 SEX M
1 BIRT
2 DATE 18.07.1863
2 PLAC Turje 16
1 DEAT
2 DATE 10.08.1863
2 PLAC Turje 16

```

4 Dec 1995
Prepared by:
Robert Booth

GEDCOM 5.5 DATA MODEL CHART

Page 1 of 2

Dolgoletni uporabniki rodoslovnega programa Brother's Keeper se od njegove starejše verzije 5 ne morejo zlahka ločiti. Nova verzija 6 je sicer razširjena z nekaterimi dodatki, ki pa ne odtehtajo boljšega prevoda v slovenščino, enostavnosti in drugih zmogljivosti verzije 5. Izrazili so željo, da bi poiskali rešitev problemov pri prenašanju rodoslovnih podatkov iz tega programa v sodobne ciljne rodoslovne programe, kot je npr. program Family Tree Builder podjetja MyHeritage, katerega pravilnost prejetih podatkov zanima kar nekaj njegovih uporabnikov. Nakazani problemi so povezani s prikazovanjem (pretvarjanjem) posebnih znakov – šumnikov – in z omogočanjem ohranitve evropskega formata prikazovanja datumov. Zaenkrat vsaj rešitev ohranjanja vrstnega reda dan, mesec, leto, pri čemer so meseci zapisani z malimi črkami, a z ohranjenimi pikami.

Testirani konkretni primer dokazuje, da je pravilna rešitev za oboje uresničljiva, če le uporabimo ustrezno izbrane parametre – predvsem za prenosni standardizirani program GEDCOM, pa tudi s pravilno izbranimi nastavitvami ciljnega programa.

Tudi če so kateri drugi že uspešno prenesli sterejše rodoslovne podatke v katere koli sodobnejše rodoslovne programe oz. za (npr. raziskovalno) objavo na spletu, pa je neglede na to za marsikoga še vedno lahko koristno, da poleg konkretnega testa vidi (ali vsaj

obnovi) tudi nek pregled, kaj je v ozadju prenosov.

Da namreč tu dodane obrazložitve s testiranjem dokazujejo (z navedbo in s povzetki ustreznih virov, ki so do razvoja kritični in izhajajo iz dejanske prakse prenašanja rodoslovnih podatkov), da smo dosegli, sicer razmeroma pozno, že dovolj visoko stopnjo neodvisne standardizacije prenosov.

V prvem delu prispevka so podane osnovne tehnične in povezane vsebinske obrazložitve o naborih znakov z (vključenimi) kodiranjami z medsebojnimi primerjavami, nato

s tem povezan opis in vloga programa GEDCOM za prenos rodoslovnih podatkov kot rodoslovni podatkovni standard.

V drugem delu pa so obravnavana testiranja konkretnih vzorcev, ki jih imamo na razpolago, s koraki in kombinacijami povezav med (verzijami) ustreznih rodoslovnih programov, z njihovimi lastnostmi ter s prikazanimi rezultati uspešnosti.

Kodiranje znakov

Kodiranje je postopek pretvorbe podatkov iz ene oblike v drugo.

Kodiranje znakov je poleg npr. medijskega¹ druga vrsta kodiranja, ki znake kodira kot bajte. Ker računalniki prepoznajo samo binarne podatke, mora biti besedilo predstavljeno v binarni obliki. To dosežemo s pretvorbo vsakega znaka (ki vključuje črke, številke, simbole in presledke) v binarno kodo. Pri avdio in video datotekah to pogosto doseže tim. »kodek, angl.Codec« algoritem, ki podatke dekodira v realnem času. Kadar koli so podatki kodirani, jih lahko bere samo program, ki podpira pravilno vrsto kodiranja. Večina urejevalnikov besedil podpira več vrst kodiranja besedila, zato redko najdemo besedilno datoteko, ki se ne odpre v običajnem urejevalniku besedil. Če pa urejevalnik besedil ne podpira kodiranja, uporabljena v besedilnem dokumentu, so lahko nekateri ali vsi znaki videti bolj kot nenavadni simboli kot nameravano besedilo.

Medtem ko na besedilne dokumente gledamo kot na vrstice besedila, jih računalniki dejansko vidijo kot binarne podatke ali kot vrsto enic in ničel. Zato morajo biti znaki v besedilnem dokumentu predstavljeni s številskimi kodami. Da bi to dosegli, se besedilo shrani z uporabo ene od več vrst kodiranja znakov.

Kot uvod je posebej opisanih nekaj bistvenih primerjav, ki lahko tudi nekako olajšajo razumevanje opisov posameznih aktualnih naborov oziroma popolneje - kodiranje posameznih znakovnih naborov. Tudi zato, ker primerjave že primerno vključujejo osnovne opredelitve naborov in ker nekate-

re razlage posameznih naborov kaj hitro vključijo te ali one (delne) primerjave. Je pa jasno, da si lahko podrobnosti vseh poglavij, od primerjav naborov do samih dejanskih naborov znakov in (vključenih) kodiranja, ogledamo v nakanah ustreznih virih.

Primerjava kodiranja ANSI, razširjenega nabora znakov ASCII, z UTF-8 kodiranjem kodnega znakovnega nabora Unicode

ANSI² je starejši od UTF-8. Medtem ko se lahko ANSI in UTF-8³ uporabljata za isti namen, je bil UTF ustvarjen za izboljšanje različnih omejitev ANSI. UTF lahko štejemo za izboljšano različico ANSI in ga kot takega lahko uporabimo za veliko operacij.

Poglejmo si nekaj razlik. Ko uporabljamo tako ANSI kot UTF-8, obstaja očitna razlika v načinu predstavitve znakov. UTF-8 za definiranje znakov uporablja prilagodljiv večbajt. ANSI pa uporablja fiksni 8 bitni⁴ fiksni bajt.⁵ Na UTF-8 lahko izbiramo med 1-6 bajti za predstavitev znakov. Čeprav je v ANSI samo 1 bajt, je pri izdelavi aplikacije priporočljivo, da se vedno odločimo za UTF-8, ker ima toliko prednosti pred ANSI. ANSI in UTF-8 sta dve vrsti formatov kodiranja. ANSI je enobajtna oblika, ki se uporablja za kodiranje latiničnih znakov. Lahko predstavlja le približno 256 znakov in ima tudi veliko različic. ANSI se ne uporablja toliko kot UTF-8, kadar je treba ustvariti nove aplikacije. Po drugi strani pa je UTF-8 večbajtni sistem kodiranja. UTF-

8 je veliko bolj priljubljen kot ANSI, ker je bolj prilagodljiv kot ANSI. UTF-8 lahko predstavlja do 1.112.064 znakov. Večbajtni sistem kodiranja omogoča UTF-8, da z majhnim pomnilnikom zavzame opredeljene kodne točke. ANSI in UTF-8 sta dvoznakovni shemi kodiranja, ki se v določenem trenutku pogosto uporabljata. Glavna razlika je v tem, da je uporaba UTF-8 skoraj nadomestila ANSI kot izbrano shemo kodiranja. UTF-8 je bil razvit za izdelavo bolj ali manj enakovrednega ANSI, vendar brez pomanjkljivosti, ki jih je ta imel. Tako UTF-8 kot ANSI izhajata iz osnovnega nabora znakov, ki jih je navedel ASCII. Prvi kamen spotike pri ANSI je uporaba fiksnega bajta za utelešenje znakov. Za primerjavo je UTF 8 bolj prilagodljiv, saj gre za večbajtno shemo kodiranja, ki je odvisna od potreb uporabnika. UTF8 je v vseh pogledih v primerjavi z ANSI izjemen. Nobenega razloga ni, da bi pri ustvarjanju novih aplikacij izbrali ANSI namesto UTF-8, saj ga lahko dešifrirajo vsi računalniki. Točke UTF-8 so standardizirane, medtem ko ima ANSI veliko različic. UTF-8 lahko predstavlja veliko znakov, medtem ko je ANSI omejen. Sicer sta ta dva kodna nabora znakov dve znani in uporabljani obliki kodiranja. ANSI je običajna oblika, ki se uporablja pri poskusu kodiranja latinice, medtem ko je UTF-8 znan kot format Unicode, ki se uporablja za spremljivo dolžino. To pomeni, da lahko kodira različne možne znake, ki so na voljo. Trenutno velja, da je ANSI zastarel, zato veliko ljudi

1 Medijske datoteke so pogosto kodirane, da prihranijo prostor na disku. S kodiranjem digitalnih audio, video in slikovnih datotek jih je mogoče shraniti v bolj učinkovito stisnjeno obliko. Kodirane predstavljene datoteke so po kakovosti običajno podobne svojim prvotno nestisnjenim datotekam, vendar imajo veliko manjše velikosti datotek.

2 Primerjavo kodiranja ANSI in UTF-8; na povezavi <https://www.proprofsdiscuss.com/q/1722684/what-is-the-difference-between-ansi-and-utf-8> z dodatkom ASCII - skrajšano največ v poglavju Kodni nabori znakov=>ASCII in podrobnosti na povezavi <https://en.wikipedia.org/wiki/ASCII>

3 Primerjavo kodiranja ANSI in UTF-8; na povezavi <https://www.proprofsdiscuss.com/q/1722684/what-is-the-difference-between-ansi-and-utf-8> z dodatkom Unicode - skrajšano največ v poglavju Kodni znakovni nabori=>Unicode in podrobnosti na povezavi <https://en.wikipedia.org/wiki/Unicode>

4 Bit (kratica za »binarna številka«) je najmanjša merska enota, ki se uporablja za kvantificiranje računalniških podatkov. Vsebuje eno samo binarno vrednost 0 ali 1. Medtem ko lahko en bit definira logično vrednost True (1) ali False (0), posamezni bit nima veliko druge uporabe. Zato so v računalniškem pomnilniku biti pogosto združeni v 8-bitne grupe, imenovane bajti.

5 Bajt je enota za merjenje podatkov, ki vsebuje osem bitov ali niz osmih ničel in enot. En bajt lahko uporabimo za predstavitev 256 različnih vrednosti (znakov). Bajt je bil prvotno ustvarjen za shranjevanje enega samega znaka, saj 256 vrednosti zadostuje za predstavitev vseh malih in velikih črk, števil in simbolov v zabodnih jezikih. Ker pa imajo nekateri jeziki več kot 256 znakov, pa sodobni standardi kodiranja znakov, na primer UTF-16, uporabljajo dva bajta ali 16 bitov za vsak znak. Z dvema bajtoma je mogoče predstaviti 65.536 vrednosti.

uporablja UTF-8 in druge potencialne formate. Druga razlika je v tem, da ANSI uporablja samo en bajt, medtem ko UTF-8 uporablja več bajtov. Čeprav je UTF-8 standardiziran, nekateri ljudje včasih

bake« (polberljivo nastalo besedilo, pogosto so se uporabniki naučili, kako ga ročno dekodirati). Sčasoma so nacionalni in mednarodni organi za standardizacijo v poznih devetdesetih letih poskusili s sode-

Na osnovi ASCII	<ul style="list-style-type: none"> • Unicode • ISO/IEC 8859 (series) • KOI-8 • OEM (series) • Windows-125x (series) • Others
-----------------	--

pogrešajo različne možne ANSI oblike.

Znakovni nabori

Splošna opomba: Za znakovne nabore v pravem pomenu besede je značilno in nujno, da je sama prikazana oblika znakov združena s pripadajočim načinom kodiranja.

ASCII - znakovni nabor

ASCII,⁶ okrajšava za Ameriško standardno kodo za izmenjavo informacij, je standard za kodiranje znakov za elektronsko komunikacijo. Kode ASCII predstavljajo besedilo v računalnikih, telekomunikacijski opremi in drugih napravah. Večina sodobnih shem kodiranja znakov temelji na ASCII, čeprav podpira veliko dodatnih znakov.

Prvotni oz. pravilno poimenovani (dejanski) nabor ASCII obsega 128 znakov, kjer kombinacija 7-bitov predstavlja en posamezni znak, skupaj pa tako vsebuje 128 znakov (od št./kodne točke 0 do 127).

128 dodatnih znakov še vedno ni dovolj za pokrivanje vseh imenovan, vseh jezikov ali celo vseh evropskih jezikov, zato je bil pojav številnih lastniških in nacionalnih 8-bitnih naborov znakov na osnovi ASCII neizogiben. Prevajanje med temi nizi (prekodiranje) je zapleteno (še posebej, če znak ni v obeh nizih); in pogosto ni bilo končano, kar je povzročilo »moji-

lovanjem ali usklajevanjem, vendar so lastniški kompleti še vedno najbolj priljubljeni, predvsem zato, ker so standardi izključevali številne priljubljene like. Obstaja veliko razširjenih kodiranj na podlagi ASCII (več kot 220 kodnih strani DOS in Windows). Tudi EBCDIC («druga» glavna 8-bitna koda znakov) je v desetletjih razvil številne razširjene različice (več kot 186 kodnih strani EBCDIC). Samostojna uporaba izraza »razširjeni ASCII« je kritizirana, ker si jo lahko napačno razlagamo tako, da je bil standard ASCII posodobljen, da vključuje več kot 128 znakov ali da izraz nedvoumno označuje enojno kodiranje, kar pa sploh ni bilo res.

Sčasoma je ISO izdal standard ISO 8859, ki opisuje lasten nabor osem-bitnih razširitev ASCII. Najbolj priljubljen je ISO 8859-1, imenovan tudi ISO Latin 1, ki je vseboval znake, ki so dovolj za najpogostejše zahodnoevropske jezike. Različice so bile standardizirane tudi za druge jezike: ISO 8859-2 za vzhodnoevropske jezike in ISO 8859-5 za cirilične pisave, na primer. Eden od pomembnih načinov, kako se nabori znakov ISO razlikujejo od kodnih strani, je, da so položaji znakov od 128 do 159, ki ustrezajo nadzornim znakom ASCII z nizom bitov visokega reda, v standardih ISO posebej neuporabljeni in nedoločeni,

čeprav so bili pogosto uporabljeni za natisljive znake na lastniških kodnih straneh, kar pa je kršenje standardov ISO, ki je bilo skoraj splošno.

Microsoft je kasneje ustvaril kodno stran 1252, združljivi nabor ISO 8859-1 z dodatnimi znaki v neuporabljenem območju ISO. Kodna stran 1252 je standardno kodiranje znakov zahodnoevropskih jezikovnih različic sistema Microsoft Windows, vključno z angleškimi različicami. ISO 8859-1 je običajno 8-bitno kodiranje znakov, ki ga uporablja sistem X Windows, in večina spletnih standardov ga je uporabljala pred Unicode.

Za slovenski jezik je pomebni drugi, s tabelo 1252 združljivi nabor ISO / IEC 8859-2 (Latin-2) - 8-bitni enobajtni kodni nabor grafičnih znakov - 2. del: Latinska abeceda št. 2 je del serije ISO / IEC 8859 standardnih kodiranj znakov, ki temeljijo na naboru ASCII, objavljena leta 1987. Neformalno se imenuje »Latin-2«. Na splošno je namenjen srednjeevropskim ali »vzhodnoevropskim« jezikom, ki so zapisani v latinici.

ANSEL - znakovni nabor

je ameriški nacionalni standard za razširjeni nabor znakov, kodiranih v latinsko abecedo, za bibliografsko uporabo, je bil nabor znakov, uporabljen pri kodiranju besedila. Priskrbel je tabelo kodiranih vrednosti za predstavitev znakov razširjene latinične abecede v strojno berljivi obliki za petintrideset jezikov, napisanih v latinični abecedi, in za enainpetdeset romaniziranih jezikov. Standard je bil ponovno potrjen leta 2003, čeprav ga je ANSI s 14. februarjem 2013 administrativno umaknil.

ANSEL je sestavljen iz nabora 63 grafičnih znakov, namenjenih za uporabo (skupaj) z ASCII, ameriško nacionalno standardno

⁶ ASCII – glej tudi v začetku poglavja Kodiranje znakov=>Primerjava kodiranja nabora znakov ASCII in Unicode in podrobnosti na povezavi <https://en.wikipedia.org/wiki/ASCII>

kodo za izmenjavo informacij, ANSI X3.4-1986, vključno z 29, ki združujejo diakritične znake. Kombinacijski diakritični znak je pred presledkom, na katerega ga je treba namestiti. Prva revizija ANSEL je bila izdana leta 1985. Nekaj več o tem je na povezavi <https://en.wikipedia.org/wiki/ANSEL>

ANSI - znakovni nabor

Razširjeni nabor znakov ANSI⁷ na osnovi osnovnega nabora znakov ASCII z 217 znaki, znan tudi pod imenom Windows-1252, je bil standard za jedrne pisave, ki so bile dobavljene z amerišskimi različicami sistema Microsoft Windows do vključno Windows 95 in Windows NT 4. Med življenjsko dobo teh dveh izdelkov je Microsoft dodal simbol evro valute, s čimer je število znakov znašalo 218, in uvedel nov osrednji nabor vseevropskih pisav, ki vsebujejo nabor znakov WGL4 s 652 znaki.

Če uporabljamo katero od starih različic sistema Windows, ki ni Unicode in je bila zasnovana za nelatinično abecedo, na primer v arabski pisavi, cirilici, alfabetu, hebrejski pisavi ali v tajskih pismenkah, za ogled dokumenta, ki je bil vtipkan z naborom znakov ANSI, tedaj znaki iz teh pisav lahko nadomestijo nekatere od 128–255; ta težava je bila večinoma odpravljena zdaj, ko se Unicode pogosto uporablja, saj ponuja edinstven številčni identifikator za vsak znak. Podobne težave so bile pri prenosu dokumentov ANSI v računalnike DOS ali Macintosh, ker DOS in MacRoman različno razporejata znake v območju 128–255. Znaki ANSI od 32 do 127 ustrezajo znakom v 7-bitnem naboru znakov ASCII, ki tvori obseg osnovnih latinskih Unicode znakov. Znaki 160–255 ustrezajo znakom v območju znakov Latin-1 Supplement Unicode. Položaji 128–159 v Dodatku Latin-1 so rezervirani

za kontrolnike, vendar se jih večina uporablja za natisljive znake v ANSI; ekvivalenti Unicode so navedeni v posebni tabeli. Vnosi v stolpcu »Entiteta« so sklici na znakovne entitete, ki jih je mogoče uporabiti v HTML in jih spletni brskalniki, ki podpirajo HTML 4.0, pravilno razlagajo.

Če za ogled datoteke, ki uporablja latinično pisavo in vključuje poudarjene znake, uporabite stare, pred Unicode arabske, grške, hebrejske, ruske ali tajske različice sistema Microsoft Windows, bodo naglašeni znaki lahko zamenjani ali izpuščeni. To se zgodi, ker so znaki za te nelatinične skripte kodirani na enake številke kot poudarjena latinica v naboru znakov ANSI; ta težava je bila v veliki meri odpravljena zdaj, ko se je Unicode široko uporabljal, saj ponuja edinstven numerični identifikator za vsak znak.

Standard Unicode in kodni znakovni nabor

Unicode⁸ je standard informacijske tehnologije za dosledno kodiranje, predstavitev in obdelavo besedila, izraženo v večini svetovnih pisnih sistemov.

Pravzaprav je Unicode več kot standard, saj je v končni fazi poenotil in združil različne nabore znakov za dosledno kodiranje, predstavitev in obdelavo besedil, izraženo v večini svetovnih pisnih sistemov. Vsakemu znaku dodeli enolično številko predstavitve – tim. kodno točko. Za praktične prenose rodoslovnih podatkov je bilo to dejansko doseženo (še) z UNICODE verzijo 5.5.5, bistveni premik v enolični dodelitvi znakov pa je dosežen že z UNICODE verzijo 5.5.1 (5.5 pa še ne). Standard, ki ga vzdržuje Konzorcij Unicode, opredeljuje 143.859 znakov, ki zajema 154 sodobne in zgodovinske skripte, pa tudi simbole, čustvene simbole ter nevizu-

alne kode za nadzor in oblikovanje. Repertoar znakov Unicode je sinhroniziran z ISO / IEC 10646, pri čemer je vsaka koda za kodo enaka drugi. Standard Unicode pa vključuje več kot le osnovno kodo. Uradna publikacija konzorcija poleg kodiranja znakov vključuje številne podrobnosti o skriptih in načinu njihovega prikaza, npr. normalizacijska pravila, razstavljanje, primerjanje, upodabljanje in vrstni red dvosmernega prikaza besedila za večjezična besedila itd. Standard vključuje tudi referenčne podatkovne datoteke in vizualne karte, ki razvijalcem in oblikovalcem pomagajo pri pravilni izvedbi repertoarja. Uspeh Unicode pri združevanju naborov znakov je privedel do njegove široke in prevladujoče uporabe pri internacionalizaciji in lokalizaciji računalniške programske opreme. Standard je bil implementiran v številne noveše tehnologije, vključno s sodobnimi operacijskimi sistemi, z XML, z Java (in drugimi programskimi jeziki) in .NET Frameworkom. Unicode je mogoče implementirati z različnimi kodiranjimi znakov. Standard Unicode opredeljuje kodne formate za preoblikovanje Unicode (UTF) UTF-8, UTF-16 in UTF-32 ter številna druga kodiranja. Najpogosteje uporabljena kodiranja so UTF-8, UTF-16 in UCS-2 (predhodnik UTF-16 brez popolne podpore za Unicode); GB18030 je na Kitajskem standardiziran in v celoti izvaja Unicode, vendar ni uradni standard Unicode. UTF-8, prevladujoče kodiranje na svetovnem spletu (od leta 2020 se uporablja na več kot 95 % spletnih mest in do 100 % za nekatere jezike) in v večini Unixu podobnih operacijskih sistemih, uporablja en bajt (8 bitov) za prvih 128 kodnih točk in do 4 bajtov za druge znake. Prvih 128 kodnih točk Unicode predstavljajo znake ASCII, kar pomeni, da je

⁷ ANSI - skrajšano največ v poglavju Znakovni nabori=>ANSI In podrobnosti na povezavi <http://www.alanwood.net/demos/ansi.html>

⁸ Unicode - glej tudi začetek poglavja Kodiranje znakov=>Primerjava kodiranja nabora znakov ASCII in Unicode in podrobnosti na povezavi <https://en.wikipedia.org/wiki/Unicode>

vsako besedilo ASCII tudi besedilo UTF-8.

Na koncu bo izbira oblike kodiranja v veliki meri odvisna od programskega okolja. Za sisteme, ki trenutno ponujajo samo 8-bitne nize, vendar imajo več bajtov, je morda najboljša izbira UTF-8. Za sisteme, ki jim ni mar za zahteve glede shranjevanja, je morda najboljši UTF-32. Za sisteme, kot so Windows, Java ali ICU, ki uporabljajo nize UTF-16, je očitna izbira UTF-16. Če programsko okolje ni težava, je UTF-16 priporočljiv kot dober kompromis med eleganco, zmogljivostjo in shranjevanjem.

Glej tudi UNICODE - oblike.⁹

Standardni program »GEDCOM« za prenos rodoslovnih podatkov kot rodoslovni podatkovni standard

Spletno objavljanje rezultatov lastnih raziskav, spletna prenosljivost in sploh izmenljivost rodoslovnih podatkov, tudi neposredno med osnovnimi rodoslovnimi programi, neglede na splet, so omogočeni s pomočjo standardnega programa in istoimenskega formata prenosne datoteke GEDCOM¹⁰ (z oznako tipa datoteke ».ged«). Še bolj neposredno poimenujemo GEDCOM kot rodoslovni podatkovni standard, ki opredeljuje in omogoča izmenljivost rodoslovnih podatkov med različnimi sistemi. V tem viru in na podlagi drugih citiranih virov, ki omenjajo standard GEDCOM v nadaljevanju, jasno razberemo, da lahko o »že kar precej« poenotenem in obvezujočem standardu GEDCOM začnemo govoriti z GEDCOM verzijo 5.5.1. (2.okt.1991 dalje, formalno najkasneje od decembra 1999 dalje), o praktično gledano popolnoma poenotenem in neodvisnem od vseh strani sprejetem standardu pa z GEDCOM verzijo 5.5.5. (od 2.10.2019 dalje).

Razlogi za to, da je bila uporaba

GEDCOM pred letom 1991 oz. celo pred 1999 kar predolgo »precej svobodna« oz. absolutno premalo poenotena, so najprej v tem, da že v osnovi velja dejstvo, da ima v svetu veliko različnih držav specifične, od drugih različne znake, in da so večje vplivnejše države prej pričele razvijati in uporabljati računalniško tehnologijo. Tako je bilo tudi kasneje po vključevanju drugih držav čutiti ta vpliv in celo nepripravljenost za splošno ureditev problema. Neurejenost se je s sprejemanjem določenih izjem samo še stopnjevala, povečevali pa so jo tudi prodajalci s prodajo različne – tudi popularne, širše gledano (vsaj programske) – nekompatibilne opreme. Vzporedno je bila ovira tudi razvoj strojne opreme.

Dekodiranje kodiranj GEDCOM

Nabori znakov in kodiranja

(Sploh v začetku) je bilo več samovoljnih nepoenotenih pristopov in poimenovanj različnih pojmov. Primer: Datoteka GEDCOM je strukturirana besedilna datoteka. Besedilna datoteka mora biti kodirana z določenim naborom znakov in s kodiranjem, specifikacija FamilySearch GEDCOM pa omogoča več možnih kodiranj. Teh in drugih samovoljnih ravnanj je (bilo) več.

8-bitni ASCII ne obstaja. Gre za

contraictio in terminis; ASCII je 7-bitni nabor znakov.

Specifikacija FamilySearch GEDCOM ne razlikuje med nabori znakov in kodiranji znakov. Specifikacija se nikoli ne sklicuje na UTF-16 kot UTF-16, temveč na unicode, tako da nenehno zamenjuje UTF-16 kot neko kodiranje Unicode, s samim Unicodeom. Specifikacija FamilySearch GEDCOM uporablja celo besedno zvezo 8-bitni ASCII. 8-bitni ASCII ne obstaja. Gre za contraictio in terminis; ASCII je 7-bitni nabor znakov.

HEAD.CHAR

Kodiranje znakov, ki ga uporablja datoteka GEDCOM, je določeno v glavi GEDCOM prek vrednosti vrstice podzapisu HEAD.CHAR. Glava GEDCOM je sestavljena iz obveznih in neobveznih podzapisov. Zapis HEAD.CHAR in njegova vrstna vrednost sta obvezna.

Specifikacija FamilySearch GEDCOM 5.5.1 omogoča tri nabore znakov v štirih kodiranjih. Nabori znakov so ASCII, ANSEL in Unicode, kodiranja pa ASCII, ANSEL, UTF-8 in UTF-16. Vsak nabor znakov ASCII in ANSEL ima samo eno kodiranje. Unicode je kodni nabor znakov z več kodiranj, vključno z UTF-8 in UTF-16; UTF-8 in UTF-16 sta dve različni kodiranj istega nabora znakov. Če želimo prebrati datoteko, ni treba poznati le uporabljene

Obvezno

GEDCOM-ova glava vsebuje tako obvezne kot neobvezne pod-zapise. HEAD.CHAR zapis in pripadajoča vrednost sta obvezna.

HEAD.CHAR	znakovni nabor kod	(de)kodiranje
ASCII	ASCII	
ANSEL	ANSEL	
UTF-8	Unicode	UTF-8
UNICODE	Unicode	UTF-16

Znakovni nabori in kodiranje v GEDCOM-u

⁹ Unicode oblike na povezavi https://www.icu-project.org/docs/papers/forms_of_unicode/

¹⁰ Osnovno o GEDCOM standardu na povezavi <https://www.gedcom.org/>

nega nabora znakov, temveč tudi kodiranje.

Specifikacija FamilySearch GEDCOM 5.5.1 našteva štiri možne vrednosti za vrednost vrstice HEAD.CHAR: CHARACTER_SET: = [ASCII | ANSEL | UTF-8 | UNICODE] Vrednost kode, ki predstavlja nabor znakov, se uporablja za razlago teh podatkov. Večina operacijskih sistemov UNICODE ne podpira široko; zato bo GEDCOM, izdelan s kodnim naborom znakov UNICODE, nekaj časa omejen v zamenljivosti, vendar bo sčasoma moral zagotoviti željeno mednarodno prilagodljivost.

Opomba: Nabor znakov IBMPC ni dovoljen. Tega nabora znakov ni mogoče pravilno razlagati, ne da bi vedeli, katero kodno stran je uporabljal pošiljatelj. Specifikacija FamilySearch GEDCOM 5.5.1 se nanaša na vrednost vrstice HEAD.CHAR kot nabor znakov, ime, uporabljeno za to vrednost v sintaksi GEDCOM, pa je <nabor znakov>. Vrednost vrstice HEAD.CHAR dejansko določa kodiranje znakov, kot bi morala, vrednost <nabor znakov> pa bi morala biti res znana kot vrednost <znakovni nabor kod>.

Vrednost UNICODE ne predstavlja nabora znakov Unicode, temveč njegovo UTF-16 kodiranje.

GEDCOM in Unicode

GEDCOM je starejši od Unicode. GEDCOM 1.0 je bil uveden leta 1984. Unicode 1.0 je bil uveden tik pred GEDCOM 5.0. Unicode 1.0 je bil uveden oktobra 1991, GEDCOM 5.0 pa 25. septembra 1991. Microsoft je 27. julija 1993 izdal Windows NT 3.1, prvo različico sistema Windows, ki temelji na Unicode, in specifikacija GEDCOM 5.3 (1993, 4. november) omogoča Unicode kot pravni nabor znakov. Specifikacija GEDCOM 5.3 omogoča enake tri vrstice kot specifikacija

GEDCOM 5.5 (konec leta 1995): ASCII, ANSEL in UNICODE. Podpora za UTF-8 je bila dodana v specifikaciji GEDCOM 5.5.1 (konec 1999). Ko je FamilySearch predstavil Unicode kot zakonit nabor znakov GEDCOM v GEDCOM 5.3, je imel Unicode že več kodiranj, vključno z UTF-8, ki je bilo uvedeno na USENIX v začetku leta 1993. To ne pomeni, da bi morala specifikacija FamilySearch GEDCOM 5.3 namesto UNICODE uporabiti vrednost UTF-16. FamilySearch bi moral uporabiti vrednost UCS-2 namesto UNICODE. Kodiranje UTF-

kot so EMAIL, WWW, LATI in LONG.

UTF-8 GEDCOM 5.5

Nekatere aplikacije, predvsem FamilySearch PAF, proizvajajo datoteke GEDCOM 5.5.1, ki trdijo, da uporabljajo GEDCOM 5.5. PAF izvozi datoteke UTF-8 GEDCOM, ki trdijo, da uporabljajo GEDCOM 5.5, vendar je to nemogoče; datoteka UTF-8 GEDCOM 5.5 ne obstaja. Ko je kodiranje GEDCOM UTF-8, je različica GEDCOM 5.5.1 ali novejša. Vrednosti IBMPC, MS-DOS, ANSI in MACINTOSH

Napačna oziroma pogojno uporabljana kodiranja

GEDCOM-ova glava vsebuje tako obvezne kot neobvezne pod-zapise. HEAD.CHAR zapis in pripadajoča vrednost sta obvezna.

Splošno GEDCOM znakovno kodiranje	
HEAD.CHAR	kodiranje
ASCII	ASCII
ANSEL	ANSEL
UTF-8	UTF-8
UNICODE	UTF-16
IBMPC	IBM PC (code page 437)
MSDOS	MS-DOS (code page 850)
ANSI	Windows ANSI (code page 1252)
ACINTOSH	MacRoman (code page 10000)

16, ki je nadomestilo zdaj zastarelo kodiranje UCS-2, je bilo uvedeno v Unicode 2.0, ki je izšel sredi leta 1996. GEDCOM 5.5 in GEDCOM 5.5.1 in pozneje bi morali namesto UNICODE uporabljati UTF-16.

GEDCOM 5.5.1: UTF-8

Podpora za kodiranje UTF-8 je bila dodana v verziji GEDCOM 5.5.1. To je glavna razlika med različico GEDCOM 5.5 in različico 5.5.1, glavni razlog, da genealoške aplikacije uporabljajo GEDCOM 5.5.1 namesto GEDCOM 5.5. Uporabne so tudi dodatne oznake, ki jih podpira GEDCOM 5.5.1,

so nezakonite, ker so dvoumne.

Samo ene kodne strani (kodiranja), npr. za nas uporabljan kodni nabor znakov ANSI, ni. Gre za več možnih kodiranj na osnovi osnovnega nabora znakov ASCII. Zavedati se moramo, da pomeni kodna stran 1252 standardno kodiranje znakov zahodnoevropskih jezikovnih različic sistema Microsoft Windows, vključno z angleškimi različicami – in da obstaja torej – za vse s kodnimi stranmi označene primere – več možnih različic. Torej izraz Windows ANSI uporabljamo pogojno, povsem uraden pa ni. V nadaljevanju je to še natančneje razloženo.

FamilySearch specifikacija naštevna štiri možne vrednosti vrstic HEAD.CHAR, vendar prodajalci uporabljajo druge vrednosti, ki ustrezajo drugim naborom znakov in kodiranju. Nobenega dvoma ni, da se FamilySearch tega zaveda, njihova specifikacija celo izrecno prepoveduje nabor znakov IBMPC.

Pogosta kodiranja znakov GEDCOM Kodiranje HEAD.CHAR ASCII ASCII ANSEL ANSEL UTF-8 UTF-8 UNICODE UTF-16 IBMPC IBM PC (kodna stran 437) MSDOS MS-DOS (kodna stran 850) ANSI Windows ANSI (kodna stran 1252) MACINTOSH MacRoman (kodna stran 10000). Ta tabela dokumentira najpogostejše vrednosti vrstic HEAD.CHAR in njihovo razlago. Opazite, da obstajata vrednost IBMPC in MSDOS ter da ustrezata različnim kodnim stranem. Vrednosti IBMPC, MS-DOS, ANSI in MACINTOSH so nezakonite, ker so dvoumne. Te vrednosti ne ustrezajo enemu naboru znakov in kodni strani, temveč več različnim naborom znakov in njihovim kodnim stranem. Zato je FamilySearch te vrednosti prepovedal. Kodne strani, navedene v oklepajih v zgornji tabeli kodiranja znakov GEDCOM zgoraj, ne označujejo ustrezne kodne strani. Ustrezne kodne strani ni! Navajajo zgolj najpogostejšo, najboljšo možno razlago teh vrednosti.

Dejanska uporabljena kodna stran je odvisna od sistemskih nastavitvev, ki jih lahko uporabnik spremeni. Računalnik lahko dovoli izbiro nabora znakov s preklopom mostičkov na matični plošči ali prek menija za nastavitve sistema. MS-DOS omogoča spreminjanje kodnih strani z ukazom kodne strani, Windows pa spreminjanje kodnih strani prek nadzorne plošče. Spodnje preglednice kodnih strani MS-DOS, kodnih strani Macintosh in Windows ANSI niso le izčrpne, temveč zgolj pod-

črtane, da so vrednosti MSDOS, ANSI in MACINTOSH dvoumne; ne ustrezajo nobeni posebni kodni strani v teh tabelah, ustrezajo celotni tabeli - in to ni dovolj dobro. Vse omenjene in prikazane številke kodnih strani so številke kodnih strani, ki jih uporablja Microsoft. Številke kodnih strani, ki jih uporablja IBM, se lahko razlikujejo. Nekateri prodajalci še vedno trgujejo z izdelki, ki ustvarjajo datoteke GEDCOM z uporabo IBMPC, MSDOS, ANSI in MACINTOSH. Te možnosti izvoza nimajo smisla in jih je treba odstraniti.

Lahko naletite na windows 1250 (GenoPro, Rodokmen Pro). Kodna stran 1250 (Windows Latin 2) je kodna stran sistema Windows ANSI. Lahko naletite na WINDOWS 1251 (Rodovid). Kodna stran 1251 (cirilica) je kodna stran sistema Windows ANSI. ISO

8859-1 (latinica 1) Morda boste naleteli na ISO-8859-1 (družinsko drevo Cumberland, življenjske črte), ISO8859-1 (rodoslovec Scion), ISO8859 (Genealogica Grafica) in LATIN1 (GenealogyJ), ki vse kažejo na nabor znakov ISO 8859-1 (latinica 1) in kodiranje. Čeprav sta včasih zmedena, ISO 8859-1 in kodna stran sistema Windows 1252 nista enaki; Kodna stran sistema Windows 1252 je nadnabor ISO 8859-1. Unicode je nadnabor ISO 8859-1. Genealoške aplikacije bi morale uporabljati UTF-8 namesto ISO 8859-1. Iz dokumentacije družinskega drevesa Cumberland je jasno razvidno, da je bil v podporo spletu dodan ISO 8859-1. To je bilo smiselno v prvih dneh spleta. Danes bi moralo besedilo za splet uporabljati UTF-8.

Za nas je pomembna kodna stran s slovenskimi posebnimi znaki

TESTIRANJE PRENOSOV RODOSLOVNIH PODATKOV S PRENOSNIM PROGRAMOM GEDCOM IZ PROGRAMA Brother's Keeper V PROGRAM Family Tree Builder MyHeritage

Izvirne datoteke GEDCOM za testiranje-skupina I				LEGENDA		I, II oznaka testne skupine		
I-BK5i-ANSEL z dne 31.10.2016		VIR: Izvirne testne datoteke je za testne namene omogočil Peter Hawlina.		i izhodna GEDCOM datoteka		X BK5 ANSEL ne tvori pravih šumnikov		
I-BK7i-ANSEL z dne 03.11.2016								
I. TESTNA SKUPINA - IZVORNI kodni znakovni nabor ANSEL								
Lastnosti testnih datotek GEDCOM (.ged)				Testiranje vzorcev po kombinacijah in korakih				
Operacijski sistem	Rodoslovni program	Prenosni program	Kodni znakovni nabor	Testni koraki	Testne datoteke GEDCOM (.ged) po kombinacijah in korakih			
Windows	Brother's Keeper (BK) v. 5.2 (Windows)	GEDCOM v. < 5.5.1	BK5 ANSEL ne tvori pravih šumnikov za ANSI, UTF-8	BK5 (1)	1-4			
				1-3-4				
				1-2-3-4				
				1-2-4				
Windows	Brother's Keeper (BK) v. 6.6.19 (Windows)	GEDCOM v. 5.5 (še ni 5.5.1)	BK5 ANSEL ne tvori pravih šumnikov	BK6 (2)	1-4			
				1-2-4				
				1-2-3-4				
Windows	Brother's Keeper (BK) v. 7.2.9 (Windows)	GEDCOM v. 5.5 (še ni 5.5.1)	BK5(+7) ANSEL ne tvori pravih šumnikov, BK7 tudi ne iz ANSI	BK7 (3)	1-3-4			
				1-2-3-4				
				3-4				
Windows 10	Family Tree Builder MyHeritage (MH) 8.0.0.8318	GEDCOM v. 5.5.1	BK5 ANSEL ni uspešen s prenosom prek ANSI, UTF-8	MH (4)	3-4			
				1-2-4				
				1-2-3-4				
				1-3-4				

(šumniki) – tim. Windows 1252.

Windows 1252 ali CP-1252 (kodna stran 1252) je enobajtno kodiranje latinične abecede, ki se privzeto uporablja v starejših komponentah sistema Microsoft Windows za angleščino in številne evropske jezike, vključno s španščino, francoščino in nemščino. Je najpogosteje uporabljeno enobajtno kodiranje znakov na svetu. Od maja 2021 je 0,3 % vseh spletnih mest izjavilo, da uporablja Windows 1252, hkrati pa 1,3 % uporablja ISO 8859-1 (medtem ko le 0,9 % od 1000 spletnih mest), ki bi ga bilo treba po standardih HTML5 obravnavati kot enako kodiranje, tako da 1,6 % spletnih mest učinkovito uporablja Windows 1252. Strani, prijavljene kot US-ASCII, bi se prav tako štele kot ta nabor znakov.

Neznana (a verjetno velika) podmožica drugih strani uporablja samo del ASCII UTF-8 ali samo kode, ki se ujemajo z Windows 1252 iz njihovega deklariranega nabora znakov, in jih je bilo mogoče tudi prešteti. Glede na državo, je uporaba lahko precej višja od svetovnega povprečja, npr. za Nemčijo (vključno z ISO-8859-1) s 6,3 %.

Zelo pogosto je napačno označevanje besedila sistema Windows 1252 z naborom znakov ISO-8859-1. V bistvu je njegova definicija »s tabelo 1252 združljivi nabor ISO / IEC 8859-2 (Latin-2) kot 8-bitni enobajtni kodni nabor grafičnih znakov - 2. del«.

Datoteka GEDCOM 5.5.5¹¹

Ena temeljnih težav z GEDCOM 5.5.1 je kljub že bistvenemu napredku ta, da se pretvarja, da dovoljuje različne obrazce GEDCOM, toda zapis glave, v katerem lahko določite, kateri obrazec GEDCOM se uporablja, je sam opredeljen kot del obrazca, povezanega z rodovno povezavo. Ta zapis lahko uporabite samo, če uporabljate obrazec Lineage-Link ...

Zaradi tega je LINEAGE-LINKED edina dovoljena vrednost, zapis s samo eno obvezno vrednostjo pa je odveč.

GEDCOM 5.5.5 opredeljuje osnovni jezik GEDCOM, neodvisen od katerega koli obrazca GEDCOM. Osnovni jezik GEDCOM vsebuje vse bistveno; zapis glave, zapis napovednika in definicija zapisov CONC in CONT. Za popolno rešitev težave, medtem ko GEDCOM 5.5.5 ostaja združljiv z GEDCOM 5.5.1, razdeli glavo GEDCOM na dva dela, osnovno glavo GEDCOM in razširitev glave. Osnovna glava GEDCOM vsebuje le najpomembnejše in-

formacije, vključno s tem, kateri obrazec GEDCOM se uporablja, razširitev glave pa je definirana kot uporabljeni obrazec GEDCOM. Uporabniki lahko opazijo, da so v glavah GEDCOM 5.5.5 bistvene stvari na prvem mestu. Številne aplikacije zapisujejo podzapis glave GEDCOM 5.5.1 v enakem vrstnem redu, kot so prikazane v specifikaciji GEDCOM 5.5.1, zato se glava GEDCOM 5.5.1 običajno začne z informacijami o izdelku in prodajalcu. Glava GEDCOM 5.5.5 se začne z različico GEDCOM, kodiranjem znakov in obrazcem GEDCOM.

TESTIRANJE PRENOSOV RODOSLOVNIH PODATKOV S PRENOSNIM PROGRAMOM GEDCOM IZ PROGRAMA Brother's Keeper V PROGRAM Family Tree Builder MyHeritage

Izvirne datoteke GEDCOM za testiranje-skupina II				LEGENDA		I, II oznaka testne skupine	
II-BK5i-ANSI	z dne 27.10.2016	VIR: izvirne testne datoteke je za testne namene omogočil Peter Hawlina.		i	izhodna GEDCOM datoteka		
II-BK7i-ANSI	z dne 31.10.2016			X	BK5 ANSEL ne tvori pravih šumnikov		
II. TESTNA SKUPINA - IZVORNI kodni znakovni nabor ANSI							
Lastnosti testnih datotek GEDCOM (.ged)				Testiranje vzorcev po kombinacijah in korakih			
Operacijski sistem	Rodoslovni program	Prenosni program	Kodni znakovni nabor	Testni koraki	Testne datoteke GEDCOM (.ged) po kombinacijah in korakih		
Windows	Brother's Keeper (BK) v. 5.2 (Windows)	GEDCOM v. < 5.5.1	ANSI	BK5 (1)	1-4-4	II-BK5i-ANSI	X
				1-3-4			
				1-2-3-4			
				1-2-4			
Windows	Brother's Keeper (BK) v. 6.6.19 (Windows)	GEDCOM v. 5.5 (še ni 5.5.1) (UTF-8 ni OK)	ANSI	BK6 (2)	4-2-1	II-BK5i-BK6i-ANSI	X
				1-2-4			
				1-2-3-4			
				4-3-2-1			
Windows	Brother's Keeper (BK) v. 7.2.9 (Windows.)	GEDCOM v. 5.5 (še ni 5.5.1)	ANSI	BK7 (3)	4-2-1	II-BK5i-BK7i-ANSI	X
				1-3-4			
				1-2-3-4			
				3-4			
Windows 10	Family Tree Builder MyHeritage (MH) 8.0.0.8594	GEDCOM v. 5.5.1	UTF-8	MH (4)	3-4	II-BK7i-MHi-UTF-8	X
				1-2-4			
				1-2-3-4			
				1-3-4			

Prenosi datumov so v evropskem zaporedju, in z ohranjenimi pikami prenešeni pravilno, neposredno ali posredno, in so v ciljnem MH prog. vidni kot dan.mes.leto, npr. kot "11.avg.2021".

Ker lahko (npr. ob pogoju dan, mesec hkrati < 12) pride v prenosih iz verzij BK5 in BK6 do zamenjave vrstnega reda, rešimo ta problem uspešno s prenosom podatkov verzij BK5 in BK6 preko verzije BK7. Tako je v vsakem primeru, kljub izločenim kombinacijam (ozn. X), preko ANSI kodnega izbora znakov, še vedno najdena pravilna uspešna rešitev za vse prenose iz starejših BK verzij v ciljni MH program.

V ANSI kodnih naborih še niso končno pravilno zapisani naslednji znaki:

d = ð
c = æ
č = è
ĉ = É

¹¹ <https://www.tamurajones.net/TheMinimalGEDCOM555File.xhtml>

Opis testiranja

Konkretno testiranje je razdeljeno v dve testni skupini. Najprej za prenosne datoteke standardnega programa GEDCOM, ki imajo kodni nabor znakov ANSEL, posebej pa za drugo testno skupino s kodnim naborom ANSI. V vsaki testni skupini so prikazane štiri faze prenosov. V prvi so datoteke programa BK5, v drugi BK6, v tretji BK7 in v četrti sprejem v ciljni program MH in ustrezne izhodne datoteke.

Vse te datoteke GEDCOM so označene tako kot v dejansko izvedenem procesu.

V opisanih lastnostih datotek so podane okoliščine poteka testiranja, tako za operacijski sistem, BK izvirne in prehodne programe, za prenosni program GEDCOM in na koncu za ciljni program MH.

Rezultati testiranja se ujemajo z ugotovitvami vsebinskega dela prispevka o kodnih znakovnih nizih, ustreznih standardih kodiranja, o razvoju, problematiki povečevanja poenotenja standarda GEDCOM za prenos rodoslovnih podatkov. Razvidno je, da brez razvite verzije 5.5.1 GEDCOM praktično ni uspešnega prenosa. Tako je izpadla možnost, da bi še učinkovito uporabljali zastareli ANSEL kodni nabor znakov. Tovrstne probleme lahko rešimo edino s ponovitvijo tvorbe datoteke GEDCOM z izborom kodnega nabora znakov ANSI.

Vendar je pomembno, da smo to dokazali v praksi.

Za drugo testno skupino s kodnim naborom znakov ANSI je značilno, da je bilo potrebno preveriti, da je naš pravilni izbor - opcija ANSI z dodano oznako Windows - res tista naša prava razširjena različica kodiranja na osnovi ASCII za slovenski jezik. Dodana oznaka Windows namreč **pomeni, da gre za tim. s kodno tabelo 1252 združljivi nabor ISO / IEC 8859-2 (Latin-2) - 8-bitni enobajtni kodni nabor grafičnih znakov - 2. del.** Torej za nabor tik pred pravim enoličnim znakovnim naborom Unicode in za nas ustreznim kodiranjem z oznako UTF-8, ki nastopa z verzijo 5.5.1 (pogojno s 5.5, povsem enolično pa s 5.5.5 verzijo) programa GEDCOM.

Pri prenosu je bil s posrednimi vmesnimi prenosi rešen problem pravilnega vrstnega reda datumov. Ob prenašanju podatkov iz BK5 in BK6 verzij pride - ko sta npr. dan in mesec hkrati manjša od 12 - do zamenjave njunega vrstnega reda. Na podlagi izvršenih preizkusov prenašamo tedaj, tako kot je prikazano, tudi vse te podatke prek verzije BK7 še vedno uspešno. Izločene oz. neuspele kombinacije so označene z X. Tako je v vsakem primeru v II. testni skupini - preko preostalih treh od petih prikazanih in obdelanih testnih linij prenosov - z izbranim kodnim naborom znakov ANSI, še vedno najdena pravilna rešitev za prav vse prenose dobljenih izvornih testnih datotek GEDCOM iz starejših verzij BK v ciljni rodoslovni program MH. Razumljivo seveda ne za I. testno skupino s kodnim naborom znakov ANSEL.

V prenosu datumov v ciljni rodoslovni program MyHeritage Family Tree so meseci označeni s tremi malimi črkami, ki predstavljajo njihove okrajšane nazive. Ob ohranjenem evropskem zaporedju so ohranjene tudi pike, tako da je konkretni primer datumskega formata npr. »11.avg.2021«.

Ob tem se, glede na preteklo in kolikor toliko še aktualno uporabo, moramo ozreti še na druge operacijske sisteme. Zaradi čedalje bolj neodvisnih poenoteni standardov GEDCOM gre v bistvu za enakovredne osnovne pogoje izvajanja prenosov kot v našem primeru za Windows sisteme.

Je pa včasih dodana kakšna specifičnost, na primer za operacijski sistem MAC(intosh) velja:

- Ne obstaja različica programa Brother's Keeper za MAC(intosh). Če pa imate tim. »nov« MAC, ki je nastavljen za zagon programov Windows, bi se moral izvajati z vključeno opcijo delovanja v Windows okolju in za Windows operacijske sisteme od XP in novejše, ker obstaja zanj specifični program GEDCOM (z enakovredno verzijo 5.5.1. prav za MAC).

Zaključek - s konkretnim primerom do splošne rešitve

Najprej je jasno, da morajo biti v primeru uspešnega pravnega prenosa, kot je izvršen v prikazu za obravnavane testne podatke iz standardne datoteke GEDCOM v MyHeritageev Family Tree Builder, pravilne tudi tvorbe in (nadaljnji) prenosi istih podatkov v druge sodobne rodoslovne programe in spletne objave. Če je verzija programa GEDCOM z verzijo 5.5.1. med leti 1991-1999 vendarle dovolj izpolnila svoje pogoje sodobnosti, potem so morali temu slediti toliko bolj rodoslovni oziroma vsi sodobni programi.

Glede na vse to, na obseg tematike, in ker gre za konkretno testiranje, lahko tukaj – kot uspešno izpolnitev zastavljenih ciljev oziroma kot vodilo za izvedbe nadaljnjih prenosov rodoslovnih podatkov – povzamemo naslednje osnovne ugotovitve:

Prenos rodoslovnih podatkov v programe, ki delujejo lahko tudi v različnih operacijskih sistemih, je glede na standarde za tvorbo

prenosne datoteke GEDCOM za vhod v sodobnejše programe – tako kot v opravljenem testu – uspešen, ko sta izpolnjena dva osnovna pogoja:

- uporaba dovolj neodvisne verzije programa GEDCOM kot splošni standard (vsaj verzija 5.5.1.);
- izbor kodnega nabora znakov »Windows ANSI«.

Dodatno moramo upoštevati še dve specifičnosti:

- Ne obstaja različica programa Brother's Keeper za MAC(intosh). Če pa imate tim. »nov« MAC, ki je nastavljen za zagon programov Windows, bi se moral izvajati z vključeno opcijo delovanja v Windows okolju in za Windows operacijske sisteme od XP in novejši, ker obstaja zanj specifični program GEDCOM (z enakovredno verzijo 5.5.1. prav za MAC).
- V vsakem primeru pa drugi starejši kodni nabori znakov (npr. »ANSEL«) praviloma ne bodo dali pravilne-

ga rezultata. Tako je edina možnost, da, če je le mogoče, izberemo (v omenjenih primerih ponovimo) tvorbo datoteke GEDCOM z izborom nabora znakov »Windows ANSI«.

Izvedba in objava vseh možnih kombinacij testiranja ne bi samo zasedli preveč prostora, ampak ob teh standardih, ki omenjajo prava našete operacijske sisteme,

za sam končni sklep niti nista potrebni. Zato so navedeni glavni razlogi neuspešnih kombinacij prenosov, poudarjene pa so uspešne rešitve.

Če kdo pozna kateri koli svoj primer in kljub upoštevanju tu navedenih pogojev ni prišel do prave rešitve, naj mi, prosim, pošlje (vsaj z značilnimi šumniki) ustrezno datoteko GEDCOM.

Naš skupni cilj je, da si, če je potrebno, pojasnimo in – če je le možno – uspešno odgovorimo na prošnjo, kot je bila ta o izvedbi pravnih prenosov starejših rodoslovnih podatkov.

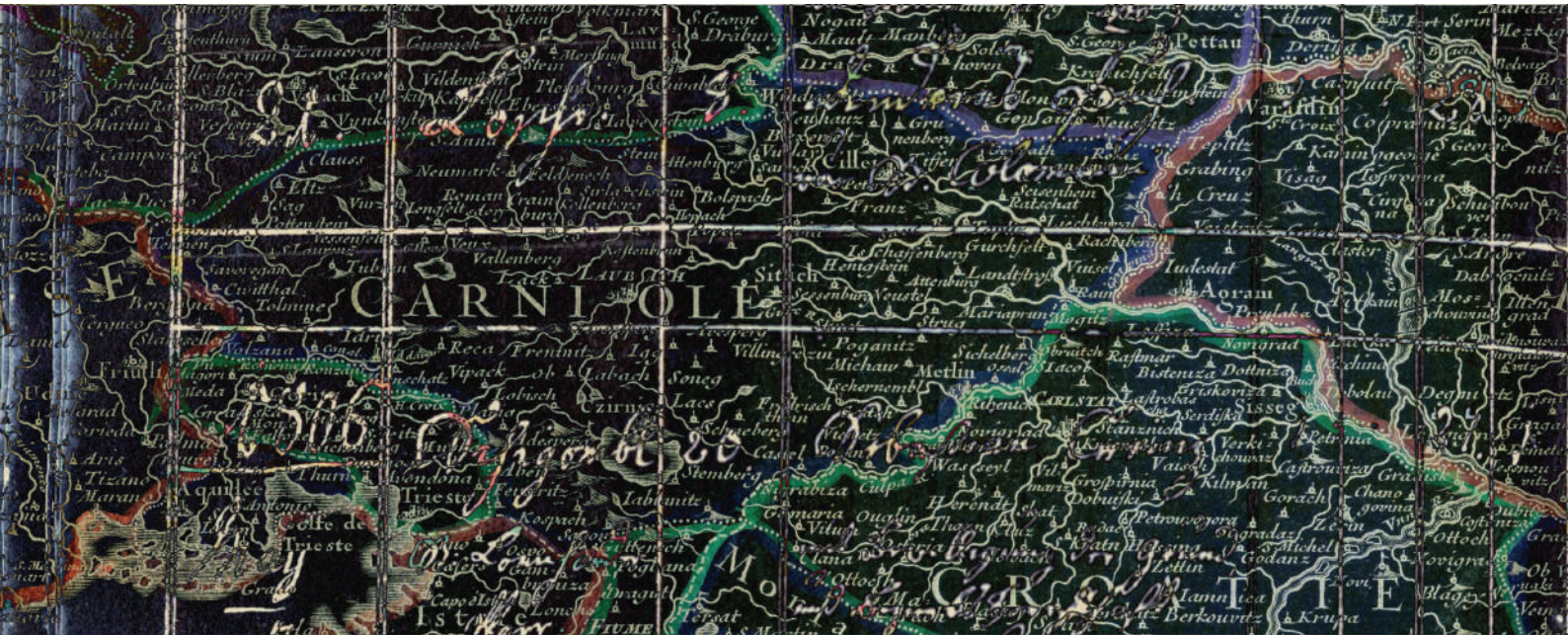
Družinska drevesa

031-646-870
www.tinomamic.zu

Rodovnik
narišemo in uokvirimo
ali
opišemo v knjigi

Proces rodoslovne raziskave skladno z rodoslovnim standardom

Matej Hohkraut

Rodoslovci se pri svojih raziskavah poslužujemo različnih pristopov, metod in orodij. Tudi naši cilji in kriteriji so velikokrat precej različni. Nekateri rodoslovci se usmerjajo h globalnemu raziskovanju, ki lahko zajemajo celotna geografska področja (kraje, župnije, ipd.), drugi se odločajo za ožje usmerjeno raziskovanje, ki se nanaša na osebe določene rodbine ali celo veje rodbin. Razlike so tudi v naravi zbranega materiala, ki lahko v osnovi predstavlja samo gole časovne in krajevne podatke o ključnih rodoslovnih dogodkih, vezanih na osebe in zveze oseb, pa vse do obilice sekundarnih podatkov, vezanih na dokumente, slikovni material in celo osebne predmete raziskovancev. Univerzalnega pravila za pristop k raziskovanju ni, je pa zelo pomembno, da rodoslovec pri svojem raziskovanju zadosti osnovnim rodoslovnim kriterijem ali t. i. rodoslovnemu standardu.

Podobno kot na sorodnih področjih družboslovnih ved je rezultat rodoslovnih raziskovanj lahko nek rodoslovni podatek, sklep ali zaključek. Ključnega pomena za ta rezultat je, da je zanesljiv, verodostojen, da mu ljudje, katerim je rezultat namenjen, lahko zaupajo in ne dvomijo vanj. Verodostojnost in zaupanje lahko dosežemo tako, da rodoslovna raziskava temelji na standardiziranem postopku,

- ki zahteva vestno preučitev vseh razpoložljivih virov, tudi tistih, ki morebiti nasprotujejo našim pričakovanjem,

- ki omogoča sledljivost in preverbo posameznih rodoslovnih virov, ki so bili uporabljeni med raziskavo,
- ki zahteva ne samo zbiranje dokazov, temveč tudi presojo njihove verodostojnosti, njihovo analizo in korelacijo,
- ki zahteva razrešitev in pojasnitev morebitnih nasprotujočih si dokazil in
- v zaključku ponudi zapisan zaključek raziskave, ki temelji na skladnih in smiselnih dokazilih, pridobljenih med raziskavo.

Globalno gledano je v rodoslovju razširjen t.i. Genealogical Prof of Standard (GPS), ki zajema pet ključnih elementov in ob upoštevanju le-teh rodoslovcu omogoča skladnost z globalnimi kriteriji dobrega rodoslovnega izdelka.

Razumno izčrpna raziskava

Rodoslovec mora med raziskovanjem raziskati vse morebitne, potencialne vire in vestno preučiti vse razpoložljive vire. S tem zmanjšuje možnosti, da bi neodkriti viri pripeljali do neutemeljenih, prehitrih zaključkov in razvrednotili njegovo

vo raziskovalno delo. Vključiti in raziskati je potrebno tudi vire, ki so v morebitnem nasprotju s pričakovanji in prvotno postavljenimi tezami.

Običajno je na voljo ogromno virov. Najprej se lotimo t. i. izvirnih virov s primarnimi informacijami, ki ponujajo neposredna dokazila. Če obstajajo le posredna dokazila, je potrebno raziskati vse razpoložljive vire, vsak od njih lahko okrepi relevantnost in odpre nova dokazila.

Da bi vedeli, kdaj smo zadostili zahtevam tega elementa standarda, se moramo najprej seznaniti z informacijo, koliko virov imamo na razpolago za čas in kraj, ki ga raziskujemo.

Najverjetneje so bodo s poglobljanjem v raziskovanje odpirali vedno novi viri, univerzalnega odgovora, kdaj smo kot raziskovalec bili izčrpani, ni. Vse je odvisno od ciljev, vprašanj, ki smo si jih na začetku raziskovanja zastavili. Dober pokazatelj naše uspešnosti pri raziskovanju je tudi naša samozavest, če v zbrana dokazila zaupamo, potem je velika verjetnost, da smo bili v raziskavi izčrpani.

Celostno in natančno navajanje virov

Rodoslovec z ustreznim navajanjem virov zagotovi zanesljivost vsebine raziskave in kakovost virov, ki so bili uporabljeni. Prav tako omogoči ponovitev in preverbo posameznih korakov raziskave drugim raziskovalcem, kar povečuje zanesljivost njegovega dela in zmanjšuje dvom v raziskovalno delo (argumente). Argumenti brez zanesljivih virov med rodoslovci nimajo večje vrednosti, večina rodoslovcev vanje dvomi in jih upravičeno zavrača.

Viri, ki jih najdemo, moramo navajati čim bolj natančno. S tem ne samo da omogočimo preverjanje drugim raziskovalcem, temveč lahko olajšamo morebitno ponovno iskanje vira ob ponovni prever-

bi tudi sebi. Večkratne preverbe so med raziskovanji, ki lahko trajajo tudi več let, dokaj pogoste.

Pravilno navajanje vira praviloma vključuje

- ime avtorja,
- naslov vira, katalog ali drugo identifikacijsko številko,
- datum objave,
- številko strani ter
- datum in kraj dostopa do vira.

Prav tako se zapiše ustanova kjer je vir dostopen. Vedno je potrebno poskrbeti, da vsebino, ki jo citiramo razumemo in jo navajamo točno tako kot je.

Analiza in korelacija zbranih informacij

Rodoslovec mora s kritično presojo relevantnih dokazov ter postopki analize in korelacije zagotoviti ustrezno interpretacijo informacij in dokazov. Zagotoviti mora, da zaključki raziskave odražajo vse zbrane dokaze s poudarkom na kvalitetnejše izmed njih.

Samo zbiranje dokazil ni dovolj. Raziskovalec mora predvsem presoditi, ali so viri in informacije zanesljivi in koristni, ter preko verodostojnih virov zgraditi teze. Spletne baze so polne nepravilnih in pomanjkljivih podatkov, 'zanesljivi' rodoslovci se teh podatkov ne poslužujejo oz. jih v svoje raziskave vključijo samo ob predhodni preverbi. Potrebna je skrbna analiza vsakega vira in informacije.

Korelacija virov pomeni pridobivanje informacij iz dveh ali več virov ter njihovo združevanje za ustvarjanje novih dokazil. Primer, če imate rojstni list osebe A in ne njegovega brata, ki je oseba B, v drugem viru pa je zapisano, da je oseba A dvojček osebe B, ste s povezovanjem dveh različni virov pridobili dobro posredno dokazilo za dokaz datuma rojstva osebe B.

Še vedno je potrebno imeti v mislih, da je v primeru posrednih dokazil (razumno izčrpana raziskava) potrebno zbrati večje število doka-

zil kot pri neposrednih dokazilih.

Razrešitev morebitnih nasprotujočih si dokazil

Rodoslovec z razrešitvijo in utemeljitvijo morebitnih nasprotujočih si argumentov dodatno utemelji verodostojnost sprejetih zaključkov. V nasprotnem primeru zaključki raziskave ne morejo biti zanesljivi.

Če med raziskovanjem naletimo na nasprotujoče si vire in informacije, te ne smemo prosto prezreti. Potrebna je skrbna analiza, čeprav je mogoče proti volji ali prepričanju raziskovalca. Nekateri konflikti morda ne bodo rešeni več let, nekateri le s posredovanjem dodatnih dokazil. Poglavitnega pomena za reševanje konflikta je ugotavljanje, kako in zakaj je določena informacija napačna. Večinoma takšno reševanje zahteva ogromno dodatnega dela in potrpežljivosti, vendar ko uspemo dokazati, da protislovna informacija ni verodostojna, je konflikt rešen.

Brez ustrezne razlage nasprotujočih si dokazil ni mogoče ustvariti prepričljivega dokaza (teze).

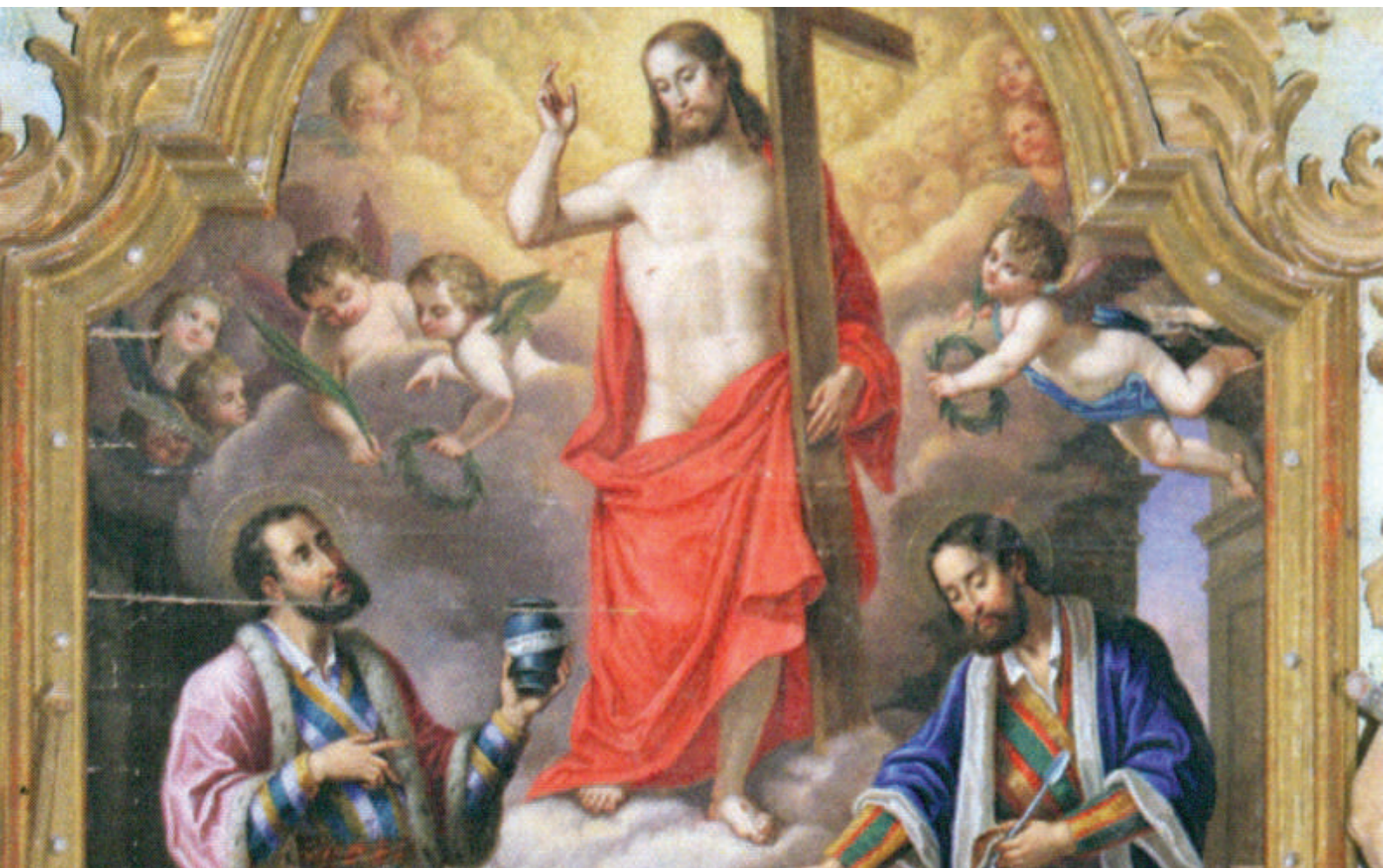
Utemeljeni in skladno zapisan zaključki

Rodoslovec mora poskrbeti, da so zaključki raziskave smiselni in skladni s pridobljenimi dokazi. S tem se izogne možnosti, da sklepi temeljijo na predsodku, pristranskosti ali neustreznih presoji dokazov. S tem prav tako pojasni, kako je preko dokazov oblikoval zaključke.

Rodoslovni dokazi temeljijo na tezah, pridobljenih s pomočjo raziskovanja, ki so podprti z različnimi viri in dokazili. Če rodoslovec pri svojem raziskovanju želi upoštevati rodoslovne standarde, kar mu zagotavlja verodostojnost in strokovnost, mora svojo raziskavo tudi pisno oblikovati in poskrbeti, da je zapis skladen in trdo utemeljen.

Terezijanska šola na Krki na Dolenjskem

Tjaša Drnovšek

Krška župnija (Obergurk) je bila ustanovljena leta 1657 (lit.1). Cerkev je bila posvečena sv. Kozmi in Damijanu in je bila v 18. stoletju najbolj znana božja pot na Kranjskem. Danes je to najpomembnejša baročna stavba iz sredine 18. stoletja na Dolenjskem in je zaščitena kot kulturni spomenik. V cerkvi pod oltarjem je slika sv. Kozme in Damijana, ki jo je leta 1851 naslikal Matevž Langus (sl.1).

Raziskovanje prednikov v Nadškofijski knjižnici v Ljubljani me je pripeljalo do najstarejših matičnih knjig prav v župnijo Krka na Dolenjskem. Imela sem srečo, da sem v roke dobila dvojnik oziroma prevod in prepis prvih krstnih, poročnih in mrliških knjig za obdobje 1676 – 1756 (lit.2). Župnik Alojz Zupanc je po 2. sv. vojni namreč te knjige, pisane v latinščini in kasneje v gotici, prevedel v slovenščino. Dodal je tudi nekakšno kroniko – opis življenja in dela v tem kraju, podatke pa je seveda našel tudi v drugih pisnih virih, ki jih je takrat župnišče hranilo.

Iz teh zapisov povzemam del vsebine, ki se nanaša na naše prednike

Po hribu ob dolini reke Krke je šla dobro tlakovana rimska cesta, narejena leta 240 n. št. Povezovala je Oglej s Siskom. Po njej je potekal ves tovorni promet. Pri

Podbukovju so za prečkanje reke Krke uporabili brod. Namreč, cesta so 'preložili' v dolino šele sredi 19. stoletja, ko so zgradili most čez Krko.

Ob tej rimski cesti je ob cerkvi sv. Kozme in Damijana nastalo naselje Videm (cerkvena posest, op. av.), še preden je Krka postala samostojna župnija.

Pri Kuharju

Ob cesti je v Vidmu imel gostilno Anton Gerčman, kamor se je priženil Mihael Dernovšek (1710-1790). On je bil naš najstarejši znani prednik. Na Krko je prišel kot kuhar barona pl. Frančiška Wolkenperga, in ko je gostilno prevzel, se je ta gostilna imenovala Pri Kuharju.

Za Mihaelom Dernovškom je sin Karel (1754-1823) prevzel posest. Tudi on je bil uspešen gospodar, povečal je posest, kar je razvidno tudi iz urbarjev in desetinskih registrov iz tistega časa. Bil je tudi spoštovan in trden kmet. V krstnih knjigah je zapisano, da sta bila z ženo Elizabeto krstna botra veliko otrokom v fari.

Domačija (vulgo Kuhar) je imela tudi velik hlev, v katerem je bilo prostora za 200 glav živine. Spravili so lahko 'trajbe' živine, ki so jo gonili po tej stari rimski cesti iz Hrvaške naprej v Trst. Ukvarjali so se tudi z ribolovom v Krki in potokih, ribe in rake pa potem prodajali v mesta.

Kuharjeva domačija je obsegala dva cela grunta in je bila podložna župniku na Krki. Kasneje so dobili še Brzetov grunt v Krški vasi. V zakup so jemali župnikovo desetino in jo sami pobirali.

Šola

Na spletni strani župnije Krka in tudi Osnovne šole Krka je danes navedeno, da je bila šola tam že v času Marije Terezije (1740-1780).

V Spominski knjigi OŠ Stična iz leta 2009 (lit. 3) je pa še bolj natančno navedeno, da je bilo prvo šolsko poslopje leseno in je že leta 1770 stalo nasproti hiše z naslovom Videm 11, na Kuharjevem vrtu.

Hiša na Vidmu št.11 in Kuharjev vrt nasproti – to je pripadalo takrat našim prednikom (Mihaelu in za njim sinu Karlu Dernovšku.

Kasneje, v času Ilirskih provinc (1809), so nedaleč stran zgradili novo šolo. Staro so podrli in na tem mestu posadili hruško tepko, ki raste še danes. Tako piše v tej spominski knjizici.

Čeprav se uradno šteje za ustanovitev šole na Krki leto 1809, so bili prvi začetki dani že s terezijansko šolo v lesenem poslopju na Kuharjevem vrtu, kjer se je pouk odvijal skoraj 40 let.

Sl. 2: Na kamnitem portalu letnica 1791/hišna št. 11

Torej, posestnik Dernovšek (vulgo Kuhar) je botroval prvi terezijanski šoli v kraju, kar je zelo pomemben podatek za začetek osnovnega šolstva na Slovenskem.

Pri vsem tem se mi zdi zanimiva tudi naslednja povezava.

Ko je po tretji generaciji družina Dernovšek finančno propadla, je prišla posest v druge roke.

Eden izmed naslednikov, ki je živel na tem posestvu, je bil prav dolgoletni nadučitelj Ivan Lobe (op. župnika Zupanca). Zanimiv se mi zdi zapis, ki je izšel po pogrebu Ivana Lobeta (Učiteljski tovariš, 1934). Piše, da se je pogrebni sprevod vil iz Lobetovine gor proti cerkvi.

Izraz Lobetovina naj bi pomenil nekaj večjega, pomembnejšega.

In če je bila Lobetovina približno tako velika kot pred tem domačija Kuhar, je primerjava na mestu.

Ker v Spominski knjizici OŠ Stična tudi piše, da na mestu stare šole še danes raste hruška tepka, me je zanimalo, kaj od vsega tega je še mogoče videti.

V šoli na Krki so me prijazno povabili na obisk in junija 2016 sem se res odpravila tja.

Od zavoda za spomeniško varstvo sem dobila podatek, da je kraj Krka v celoti zaščiten kot na-

selbinska dediščina. In sem spadajo tudi drevesa.

Domačija prednikov

Naselji Videm in Gmajna sta se po 2. sv. vojni združili v naselje Krka. Videti je, da so stare hiše spomeniško zaščitene in na srečo nekatere še vedno stojijo. Našla sem hišo z naslovom Videm 11 (danes Krka 37). To je bila hiša naših prednikov, ki se obnavlja. Ima videz stare gostilne ob cesti z značilnim 'gankom' pred vhodom. Nad kamnitem portalom je še vedno vidna letnica postavitve poslopja (1791) in hišna številka 11 (takrat še Videm 11, sl. 2).

Tepka

Nasproti vhoda v hišo, na drugi strani ceste na bregu, kjer je stala

prva šola, je leta 2016 še stala ta znamenita, velika hruška tepka (sl. 3).

Pri ogledu tega kraja takrat mi je slučajni sosed vedel povedati, da so to hruško vaški otroci vedno obirali, ko je sam hodil na počitnice k stari mami.

Zadaj za hišo (št. 11), ki se prenavlja, je velik vrt. Teren se rahlo spušča, tam stoji star kozolec, čisto na koncu nižje spodaj pa zelo majhna zidana hišica, ki bi lahko

težja fizična dela. Poleg medu, ki ga ni bilo v izobilju, so bile edina sladkarija v prehrani kmečkega prebivalstva. Ne pozabimo, da je o pregrešnih skušnjavah dobrot v peharju pisal tudi Ivan Cankar (Pehar suhih hrušk).

Tepka zraste do 20 metrov visoko, drevo pa preživi do 200 let. Zaradi naravne odpornosti ne potrebuje posebnega vzdrževanja. Običajno bogato rodi vsako drugo leto.

Ko danes (leta 2020) nizam te

tografija iz leta 2016. Na palec lahko ocenimo, da je ta hruška tepka rasla tam dobrih 200 let.

Zaključek

Za zaključek naj povzamem, da sta za prvo šolo na Vidmu (danes na Krki), imenovano terezijanska šola, imela zasluge naša prednika Mihael in Karel Dernovšek (vulgo Kuhar). To zavedanje me navdaja z rahlim ponosom. Oba sta bila spoštovana posestnika in sta s tem, da so postavili šolo na "Kuharje-

Sl. 3: Videm 11 in hruška tepka (2016)

Sl. 4: Videm 11 – hruške ni več (2020)

pripadala posestvu kot 'beistube' (prostor za stare starše in neporočene tete).

Našla sem pa tudi podatek o pomenu drevesa hruška tepka (lit. 4).

V boju proti lakoti je cesarica Marija Terezija ukazala na vsako dvorišče zasaditi nezahtevno hruško, ki obilno obrodi in omogoči prehrano tudi v nerodnih mesecih pozimi. Sušene tepke so tako predstavljale pomemben del kmečke malice, ki je dajala energijo za

podatke o terezijanski šoli na Krki in povzemam iz leta 2016, da na mestu tega šolskega poslopja še danes raste hruška tepka, sem se odločila to preveriti.

Žal tega mogočnega drevesa ni več (sl. 4). Hiša (Videm 11) se še vedno obnavlja. Nasproti, na bivšem Kuharjevem vrtu je pa zrasla nova stanovanjska hiša (Krka 40) in lastnik mi je prijazno razložil, da so morali drevo podreti (deblo je že bilo votlo), ker se je že nevarno nagibalo na cesto. To kaže tudi fo-

vem vrtu", delovala tudi v prid razvoja kraja v tistem času.

Literatura:

1. Župnija Krka (spletna stran 2012)
2. Matična knjiga župnije Krka R 1676-1756 (prepis in prevod Alojza Zupanca, 1949), hrani Nadškofijski arhiv Ljubljana
3. Spominska knjiga OŠ Stična, podružnična šola Krka, ob 200 letnici šole, 2009
4. <https://publishwall.si/vfokusu/post/409615/hruske-tepke>

Časopisi so kulturna dediščina

Tino Mamić

Glavni gorenjski časnik Gorenjski glas, ki izhaja ob torkih in petkih, je ves svoj arhiv ponudil brezplačno na internetu. To je dragoceno za rodoslovce zaradi osmrtnic, lokalnih dogodkov, lokalne kronike in mnogih drugih zapisov, ki so izjemnega pomena pri pisanju osebne zgodovine. Od oktobra objavljajo tudi novo rodoslovno rubriko z naslovom Gorenjski priimki.

Priimki so predstavljeni z rodoslovnega, zgodovinskega vidika in obenem jezikoslovnega. Opisanih je več možnih hipotez. Doslej so bili v 17 člankih opisani priimki Naglič, Nagel, Starman, Gerjoli, Grjol, Gerjol, Lomberger, Lomberger, Rozman, Škerjanec, Škrjanc, Škerjanc, Škrjanec, Oblak, Čušin, Erjavac, Rjavac, Bernik, Primožič, Praprotnik, Jerman, Mrčun, Merčun, Merčon, Lukan, Lukančič, Zupan, Zupančič in Župančič.

Počasi se bo nabralo novih 99 priimkov, ki jih bom pripravil za

novo knjigo Priimki, njih izvor in pomen. Priimki so naša identiteta. Vsak priimek ima svojo zgodbo, tako kot ima vsak rod svojo zgodbo. Iskanje korenin pa je pomembno, ker se tako dviga tudi samozavest.

Gorenjski glas je začel izhajati leta 1947. Ob imenu ima sliko gorenjskega, slovenskega naglja, ki je povezan tudi s prvim opisanim priimkom. Glas izhaja v Kranju ob torkih in petkih. Gre za najpomembnejši gorenjski časopis, ki izhaja v nakladi 19.000 izvodov in ima branost 65.000 bralcev. Časnik je naprodaj v prodajalnah časopisov, cena izvoda pa je 1,85 evra.

Arhiv vseh številke časnika Gorenjski glas in vseh njegovih prilog, od leta 1948 do 2020 je dostopen brezplačno na internetu. V primerjavi z večino drugih tiskanih medijev je to precejšnja redkost. A direktorica Glasa Marija Volčjak pravi: "Celoten naš arhiv je dostopen brezplačno, saj so stari časopisi

naša skupna kulturna dediščina."

Zakaj so se tako odločili? Bralci velikokrat prihajajo v uredništvo kranjskega časnika in listajo stare časopise, da bi izvedeli, kaj se je zgodilo na njihov rojstni dan, iščejo stare članke, da bi pripravili jubilejno brošuro ali šolsko nalogo. Zato so uredniki brezplačno ponudili vse tiskane in spletne izdaje: portal Gorenjski glas vsi članki, od 2006 naprej, arhiv skeniranih tiskanih časopisov Gorenjskega glasa in njegovih prilog od 1948 do 2020.

Poslovni model je narejen tako, da so vsi tiskani časopisi dostopni eno leto po nastanku. Časopis živi od prodaje, zato najnovjših številke ne morejo nuditi brezplačno.

V časniku je v vsaki številki razmeroma veliko člankov o zgodovini, kulturi in dediščini. Zato je arhiv zelo dragocen tudi za rodoslovce. Praktično je, če si v svojem računalniku v brskalniku kar namestimo bližnjico do arhiva: <http://arhiv.gorenjskiglas.si>.

Kragelj, Kragel, Kragl

Marko Kragelj

Družina Jožefa in Marije Kragelj, (ok. l. 1906); foto lasti: Egon Škrbec

V letu 2012, po težji nezgodi sem moral »počivati« dve leti. Televizije in branja knjig sem se kmalu nasitil in premišljeval, kaj bi počel, da bi me veselilo in da bi bilo koristno. Dolgoletna želja spoznavati korenine družine je bila prisotna tako pri očetu, kot pri obeh bratih a jo nekako razen dokumentacije, ki smo jo imeli nismo uresnicili. Večkrat sem slišal, da so pač med vojno Nemci požgali arhiv v župnišču na Planini pri Sevnici. Odločil sem se, da to željo izpolnim predvsem sam sebi in tudi za potomce mojih prednikov. K sreči so ostali zapisi, po obeh starih očetih, danes bo zapis o očetovi liniji. Res pa je, da nam je materin oče Franc Luzar zapustil ogromno gradiva, življenjepis, napisan v dveh delih na 320 straneh a to zgodbo bom napisal kdaj drugič. Po uvodu in kratkemu opisu prednikov starega očeta Jožefa Kraglja, je zapisan pogovor, življenjepis, ki ga je mojemu očetu Emilu povedal njegov oče Jožef.

Priimek Kragelj je v Sloveniji razširjen tako na Primorskem, kjer je zibelka priimka v kraju Modrece pri Mostu na Soči (Sv.

Lucija pri Tolminu), kot v posavskemu, dolensjkemu in tudi tržiškemu okolju. Veja, ki jo bom opisal, izhaja iz župnije Sevnica, kjer

je Andrej Kragelj (*1790) po poroki z Marijo Podveršič kupil posestvo (Žabjek 13 - Metni vrh), ki je bilo kar obsežno. Torej je postal

premožen kmet, ob enem pa tudi rihtar za več vasi v okolju Metni vrh. Priimek ob vpisih krsta otrok, ki jih je bilo deset, so se razlikovali, tako Kragl, Kragel. Na domačiji je ostal Janez, sin Anton se je priženil v Sevnico, kjer je po njem nastala sevniška linija Kraglov, ki so postali znani po furmanski gostilni Kragl, ki jo je vodil njegov vnuk Ferdinand, poročen z Justino Janc, hčerjo znanega gostilničarja Janca na Studencu, nato pravnuk Božo in sedaj prapravnuk Božo. Zaradi obnove železniške proge so staro gostilno podrli in postavili novo na drugi lokaciji.

Najbolj znana oseba v rodbini je bil Jožef Kragl.

Najmlajši sin Franc Kragel (Francišek), *1840, se je oženil z Marijo Zakovšek na Pristavi pri Planini nad Sevnico. Imela sta šest

otrok, med njimi je bil tudi moj praded Jožef (*17. 2. 1869 - prvi s priimkom Kragelj), kmalu je moral služiti kot hlapec pri drugem kmetu, in sicer od 1883 do 1886. Leta 1887, 17. 12., je nastopil delo pri sorodniku Senici v občini Jurklošter. Tam je delal do 7. 3. 1893, ko je pričel s službovanjem v kemični tovarni Hrastnik (TKI). Izučil se je za kurjača parnih kotlov ter delal kot kvalificirani kurjač. V tej tovarni je bil zaposlen do 24. 6. 1938, ko je odšel v pokoj. Za časa njegove generacije je bilo delo zelo naporno ter je dnevno trajalo 12 ur. Delovne dobe pri odhodu v pokoj je imel 45 let. Njegova pokojnina je znašala 97 dinarjev mesečno, kar je bilo zelo malo, saj si se s tem denarjem komaj obdržal pri življenju. To pokojnino je užival samo 14 mesecev in 18 dni, ko je po

notranji bolezni umrl v starosti 70 let, in sicer 12. 9. 1939. Pokopan je na Dolu pri Hrastniku, grob je še vedno oskrbovan.

Jožef Kragelj se je poročil z Marijo Pušnik (*10. 9. 1871 v Podlogu, župnija Sv. Vid na Planini - okraj Brežice). Njena mati je bila nezakonska hči. Marija je morala zelo zgodaj služiti, najprej je delala na fužini pri Jurkloštru, kjer so kopal in topili železno rudo, na pol surovo železo so potem odvažali v druge topilnice. Od 20. 3. 1893 do septembra 1894 je bila zaposlena v TKI Hrastnik, kjer je spoznala Jožefa Kraglja in se z njim poročila. V zakonu sta imela osem otrok, prvi trije so umrli po porodu oz. so bili mrtvorjeni. Umrla je 21. 2. 1921 v starosti 50 let, ravno 9 dni potem, ko je šel njen edini sin Jožef k vojakom v Zaječar (Srbija).

Martin KRAGL

Rojen: 1. novembra 1826, Žabjek pri Sevnici. Umrli: 12. septembra 1910, Sevnica.
Kraj delovanja: Sevnica, Pišce, Polje ob Sotli.

Rodil se je kmetu Andreju Kraglu in Mariji, rojeni Podversič. Bogoslovje je študiral v Celovcu. V mašnika je bil posvečen 25. 7. 1853 v Šent Andražu v Labotski dolini. Sprva je deloval v Italiji, nato pa je bil kaplan na Kalobju, Tinju na Pohorju, od 1859 v Šmartnem na Pohorju, od 1862 v Slivnici pri Mariboru in 1867–70 v Pišceah. 1870 mu je bila podeljena lokalija sv. Miklavža v Polju ob Sotli, ki je bila 1874 povzdignjena v župnijo, Kragl pa je postal njen prvi in dolgoletni župnik. Bil je narodnjak, ki ni poznal strankarske razlike med Slovenci, vzoren duhovnik in blagega značaja. Bil je rimski romar (1888). Ob praznovanju 50-letnice mašništva 29. 7. 1903 je bil imenovan za knezoškofijskega duhovnega svetovalca in častnega občana občin Lastnič, Sedlarjevo in Sevnica. Po upokojitvi okoli 1905 je še naprej živel v Polju. 1907 je bil med ustanovitelji cerkvene olupševalne družbe za župnijsko cerkev v Sevnici. Zanj je daroval barvno okno v zadnjem delu južne stranske ladje, ki še danes sporoča darovalčevo ime. Med 1906–10 je znatno podprl obnovo in olupšanje cerkve sv. Lovrenca na Žabjeku pri Sevnici, od koder je bil doma. Po njegovi zaslugi je cerkev dobila nove orgle (1906), popravljeno zidovje (1907), poslikana prezbiterij in ladjo (1909) in prenovljena oba oltarja (1910). Ko si je avgusta 1910 prišel ogledat delo, ga je tu napadla mrzlica, kateri je podlegel. Pred smrtjo je naredil ustanovo za sevniške reveže in dve mašni ustanovi za Sevnico.

Njegov brat Jožef Kragl (* 19. 2. 1831) je bil ravnatelj pri c. kr. namestništvu v Gradcu in cesarski svetovalec. 1893 je bil odlikovan z viteškim križcem FrancJožefovega reda.

Vir: NŠAM, Sevnica, KK V (1819–1842), 70, 106; SBč, 1. 7. 1850, št. 1, IV; ZD, 28. 4. 1859, št. 9, 72; ZD, 1. 5. 1862, št. 13, 108; SGp, 1. 6. 1867, št. 10, 4; ZD, 15. 4. 1870, št. 15, 120; SGp, 26. 4. 1888, št. 17, 134; D, 5. 8. 1893, št. 22, 5; SGp, 1. 8. 1895, št. 31, 271–272; S, 8. 8. 1903, št. 182, 4; SGp, 20. 8. 1903, št. 34, 2–3; SGp, 1. 10. 1903, št. 40, 4–5; S, 13. 9. 1910, št. 207, 3; SGp, 15. 9. 1910, št. 37, 2; SN, 20. 9. 1910, št. 295, 2; UES, MKU Sevnica, 1910/41; ŽA-S, Kronika, 124, 125, 130.

Umrla je za jetiko zaradi pomanjkanje hrane in skrbi, kako preživeti petero otrok. Na koncu svojega življenja ni mogla več uživati hrane, temveč je lahko pila le razne čaje. Bolna je bila 5-6 let, medtem ko so njeni otroci in mož prav tako trpeli zaradi pomanjkanja hrane ter zaradi skrbi za mater.

Po treh umrlih otrocih je bila najstarejša živeča hči Jožefa / Pepca (*1898), ki se je poročila z rudarjem v Hrastniku, Jakobom Predovnikom. Skupaj sta odšla v tujino, in sicer v Francijo, Belgijo, Nizozemsko in Nemčijo. Domov sta se vrnila 1945 v svojo hišo, ki jima jo je postavil oz. obnovil brat Jožef z denarjem, ki sta ga pošiljala iz tujine, čeprav ga je bilo vedno premalo. Jožef je z vso svojo družino delal pri tej hiši. Jakob in Jožefa sta imela dva sinova, Emila, ki je postal virtuoz na violini, ter Ervina, ki je postal tehnik in delal v steklarni Hrastnik. Vsi so pokopani na Dolu pri Hrastniku.

Drugi otrok je bil Jožef (v nadaljevanju daljši zapis - moj stari oče), rojen 8. 2. 1900, poročil se je 22. 2. 1922 z Rezo Androjna (*1906, Gornje Radulje - Bučka). Imela sta štiri otroke - hčer Frido, sinova Jožeta in Emila ter hčerko Marijo, ki je umrla 4 mesece po rojstvu v bolnišnici v Gradcu leta 1944.

Tretji otrok Jožefa in Marije je bila hči Marija / Micka (*1903). Bila je najbolj živahna in lepa v njihovi družini. Komaj 14-letna se je zaposlila v TKI v Hrastniku. Med sovrstniki je bila zelo priljubljena. Leta 1918, ob koncu 1. sv. vojne, je zbolela za gripo in umrla. Brat Jožef je bil tedaj službeno odsoten z direktorjem tovarne Vilčnikom (kot njegov kočijaž) v »Slatini« Radenci ter je po poslanemu telegramu prišel domov zadnji hip, ko je bil že pogreb.

Štefka je bila četrta po vrsti od preživelih otrok (*1905). Poročila se je z Ivanom Burkelcem iz Trbovelj, kjer je bil kurjač na rudniški

lokomotivi. Imela sta dva otroka, Ivana in Anico. Mož Ivan in sin Ivan sta leta 1944 odšla v partizane. Istega leta je Ivan st. padel pri Žužemberku na Dolenjskem. Sin Ivan se je po koncu vojne smrtno ponesrečil v kamnolomu Gabersko pri Trbovljah. Hči Anica se je poročila z elektrotehnikom Egonom Šerbce. Imata tri otroke.

Zadnji, peti preživeli otrok je bila Franciška / Fani (*1907). Poročila se je 1933 z Ernestom Burkelcem, bratom od moža sestre Štefke. V zakonu sta imela dva otroka (Ernest in Fanči). Ernest je 1969 kot upokojenec umrl 1969 po dolgotrajni gripi.

Kragelj Jožef (moj stari oče), kratek življenjepis. Zapis je tak, kot ga

Mati so mi pravili, da sem se rodil tako majhen, da so me lahko pestovali na dlani ene roke in niso verjeli, da bom preživel.

V šolo sem začel hoditi po koncu svojega šestega leta, najprej 4 leta v slovensko, potem pa leta 1910 v deutsch schulferein na bivšem Gveratovem placu (pred bivšo knjižnico), kjer je bila 6-razredna nemška šola, tja sem hodil 3 leta. Tako sem se naučil »perfekt« (odlično) nemško govoriti, pisati in brati (naj omenim, stari oče je imel zelo lepo pisavo, op. MK).

Učitelj in otroci so me imeli radi, bil sem še vedno majhen, vem, da me je večkrat učitelj na roke vzel in pestoval, rekel je, da sem »kafcheferl«, kakor lonček.

Jožef Kragelj ml. in Reza Androjna l. 1922; last družine Kragelj

je zapisal moj oče Emil v pogovoru s svojim očetom Jožefom. Pogovor in zapis je nastal v letu 1975.

Rojen sem bil v Hrastniku (Brnica, ki je obsegala nekoč prostor od Dola do železniške postaje Hrastnik), Brnica 36, 8. februarja 1900. Stanovali smo pri kemični tovarni, kjer se je reklo pri »novem hauznu« (nova hiša), 7-članska družina. Oče, mati in 5 otrok. Živelimo v prostoru velikem 9 m², v podstrešni sobi. Šele kasneje, ko smo bili otroci že zaposleni, so nam dodali v sredini nadstropja še eno večjo sobo.

Leta 1914, ob koncu šolskega leta je bilo tudi za mene konec osnovne šole. Namesto počitnic me je oče že drugi dan peljal v pisarno na rudnik k direktorju ter prosil, če bi lahko dobil kakšno delo za mene. Direktor Drole, bil je prijazen, en čas me gleda, potem pa pravi očetu: »Veste, dela imamo dosti, vendar se mi zdi vaš fant še prešibak za delo v rudniku. Pridite ponovno v rudnik čez dve leti, ta čas da fant »enmalo doraste«. In imel je prav. Njemu sem se smilil, čeprav nisem bil njegov otrok. Tudi drugi ljudje so očetu prigovarjali, da bi me dali

kam za vajenca v trgovino, drugi bolj učeni pa celo za duhovnika. Ampak mene starši niso nič vprašali, kaj si želim, kakor je danes običaj, da si otroci sami izberejo svoj poklic.

Drugi dan me je oče peljal v Steklarno k mojstru Miškotu. Povedal mi je, da sem star 14 let, priden in da tudi nemško govorim, kar je mojstru ugajalo. Očetu je naročil, da naj kar drugi dan zvečer ob petih pridem na »šiht« (delo), imel sem nočno izmeno, delali smo 12 ur na šiht, zvečer od 5. do 5. zjutraj. Ponoči smo bili eno uro prosti. Steklarji so imeli malico, mi, odnašalci, smo morali pa med tem tisto uro njim poln čeber vode nanositi, da smo potem lesene modele namakali. V času Avstrije (A-O monarhija) so vsi steklarji govorili samo nemško, jaz sem bil med njimi kmalu domač. Mojster je bil dober, zaslužil sem 1 krono ali pol goldinarja na šiht ali 28 kron na mesec, kolikor je »koštala« (stala) ena bolj navadna praznična moška obleka.

Ves denar sem moral vsak mesec materi dati, ker smo bili doma revni, saj očetov zaslužek ni zadoščal za preživljanje 7-članske družine. Zato sem moral s svojim zaslužkom podpirati družino, ker že par let nismo videli denarja. Od svoje plače nikoli nisem dobil kakšnega krajcarja ali petico nazaj, nikdar zaradi tega nisem bil užaljen, češ drugi dobijo jaz pa ne, ker nisem bil razvajen, ne pa kakor današnji otroci, ko se gredo prvič učiti, izbirajo, da je čim manj učenja in da se ja ne bodo umazali in da čim več zaslužijo, od plače pa potem samo nekaj vržejo staršem za hrano, ostalo pa je njihovo.

Z nočnega dela sem velikokrat prinesel vse prste opečene, pa nismo nikoli iskali zdravnika. Mati je samo z arnikovim oljem namazala in povezala, zvečer pa spet na šiht.

V steklarni sem delal leto in pol, po enem letu mojega dela je Steklarna dobila prve avtomate, to

so bile avtomatične preše. Pri eni od teh avtomatskih preš, kolikor jih je prišlo v obrat, sem bil tudi jaz zaposlen. Že za časa, ko so jih nemški monterji »montirali« (postavili, vgradili), sem jim pomagal, ker sem znal nemško, pozneje pa tudi tam bil zaposlen.

Ampak kaj hočemo, ko se mi je obrnilo na bolje, da sem postal že steklarski pomočnik, so pa Steklarno ustavili (bil je čas vojne).

V petnajstemu letu (1915) je še Italija stopila v vojno proti Avstriji, ker je že vedela, da bo Avstrija propadla. Država je mobilizirala vse letnike do 50. leta, tem so rekli črnovojniki.

Ker Steklarna ni nič izdelovala za vojne namene, tudi od steklarjev v mirnem času ni bil nihče v mirnemu času vojak, ker so imeli večinoma sloke noge od stiskanja modelov. Sedaj jih je bilo več kot 2/3 mobiliziranih in so tudi peči ugasnili.

Mene je nagovarjal Žani Koritnik, bil je obratovodja delavnic, da naj se grem v kovačnico učiti, ko bo Steklarna zopet v obratu, pa spet pridem nazaj k avtomatom.

Bil sem nepremišljen, pustil sem steklarno in šel v Kemično tovarno (TKI). Prišel sem k zidarjem, kjer sem nosil beton v »škafu« (lesen čeber z dvema ročajema), 12 metrov visoko. Okoli sebe sem imel dolg žaklast »firtof« (predpasnik). Večkrat me je mojster opozoril, naj pazim, da ne stopim na njega, ker lahko padem z »lojtre« (lestev).

Po enem letu dela pri zidarjih, včasih je bilo bolje, včasih slabše, so prišli v »Kemično« trije češki zidarji, da v letu 1916 sezidajo nov 65 metrov visok dimnik za energetiko nove Wolfove lokomobile s 16 atmosferami.

Ko se je dimnik začel dvigati, so uvedli dovoz materiala, dvigalo na motorni pogon. »Ferkfürer« (delovodja), Karl Oberomer, me je kar tja peljal in delo določil, ki je trajalo 7 mesecev. Delo ni bilo težko, ampak odgovorno, posebno od 50

metrov navzgor. Če ga ne bi v pravem momentu ustavil, bi se lahko križ zlomil ali pa dimnik in zidarji dol popadali. Cel šiht sem bil notri sam, zaklenjen, da me nihče ni motil pri delu.

Pri tem delu, ki se je zaradi vojne dvakrat ustavilo, zidarji so bili namreč mobilizirani, smo vedno morali kak mesec čakati na druge, zato je bil dimnik šele po vojni v letu 1919 do kraja zgrajen. Jaz sem bil že leta 1917, ker sem dobro obvladal nemščino, premeščen, bil sem za kočijaža pri direktorju Burgerju v Kemični ter vozil steklarske direktorje Vilčnika in Obelna.

Imel sem »rujavo rudeče« pare konjev, nizke rasti in črno lakirano kočijo z gumastimi kolesi, tako da so se slišala samo kopita konjev. Kočija je pa neslišno »letela«, vse je bilo iz Trsta, od baronice Tereze, lastnice vile pri steklarni v Hrastniku (danes ima v tej vili upravo Steklarna Hrastnik). Vsi so gledali za menoj, ko sem vozil skozi razna mesta, včasih sam ali pa koga iz družine direktorjev. Večkrat sem bil ves mesec od doma, saj sem direktorje vozil tudi na počitnice, službene poti in opravke. Vsi direktorji skupaj pa so skromno živeli, ne pa danes (1975), ko živijo na račun drugih. Takrat so bili lepi časi zame, samo nisem se jih zavedal, ker sem bil še premlad. Delo je bilo lahko, hrana na tujem dobra, denarja pa sem dobil od napitnine dovolj. Direktor Vilčnik mi je kar naročil: »V petek popoldan ob treh se pelji v Celje, tam se oglasi v kemični tovarni pri Vestoru (tu je mišljen Westen). Tam dobiš vse, hrano za sebe in za konje, tukaj imaš pa mojo vizitko in še 20 kron. Imaš za rajžo, da kupiš na poti hrano za sebe. Kolikor bo pre malo, napravila bova obračun, ko se vrneš«. In res, tisti večer in drugo jutro sem imel v Celju vse zastoj. Še za konje so hlapci skrbeli. Drugi dan sem peljal skozi Rogaško Slatino v Rogatec oz. na hrvaško stran. Tam je bila tudi steklarna od

Vilčnika, namestnik direktorja pa je bil inženir Škerbec. Pokazal sem samo njegovo vizitko, vsem sem bil domač, v posebni sobi pri njih sem spal, povsod so me spraševali, če kaj potrebujem. V ponedeljek pa sem šel spet sam naprej, da sem prišel v torek že drugič za krajši čas v Slatino Radenci, ker tam so bile njegove toplice, malo pred vojno jih je kupil za 1 milijon kron, pozneje v Jugoslaviji so mu jih pa nacionalizirali, kakor tudi zemljišče z nemško šolo.

Ob koncu 19. leta sem se moral tudi jaz posloviti od tega poklica, konje so prodali, Vilčnik je šel v Nemčijo, saj ni maral več tukaj ostati, jaz sem prišel spet nazaj k zidarjem, ker se je zopet nadaljevala gradnja. Gradili smo 25 metrov visok kamin, potrebno ga je bilo dograditi in ta je bil kmalu gotov. Nato je z vsakim vlakom prišlo par vagonov ogromnih »kišt« (zabojev), v katerih so bili posamezni deli nove Wolfove mašine, ki je prišla iz Magdeburga (Nemčija), prišli so nemški monterji, katerim sem pomagal. V začetku 21. leta ali ob koncu 20. je nova lokomotiva s 16 atmosferami že obratovala. Gnala je obrat cele tovarne in še proizvajala paro za kuhanje proizvodov tovarne.

Obratovala je samo do leta 1924, potem ko so napeljali daljnovod od Fale na Laško, od tam pa na Kemično in so dobro ohranjeno lokomotivo »razmontirali« (razstavili) in prodali nekam v Bosno. Jaz sem nato kuril nekaj časa parne kotle z nizko napetostjo. Nato se me nagovarjali, če hočem iti k plinskim generatorjem, ki so jih zgradili, pa sem šel. Trije smo bili dodeljeni k generatorjem. Če bi delali vsi trije, bi delali bolj malo, ker pa je eden stalno »zabušaval«, sta morala druga dva zato bolj delati. Pri plinskih generatorjih sem delal 15 let, do druge svetovne vojne, ki je trajala od 1941-1945.

Med drugo svetovno vojno sem delal spet v Steklarni, sicer kot po-

sojen, od leta 43-45, do konca vojne pri parnih strojih, saj „kemična“ ni imela dovolj električne energije zaradi uničenega transformatorja (partizani). Tudi po vojni so hoteli, da ostanem pri njih kot strojnik in vsak strojnik dobi poleg sebe še kurjača, medtem ko si moral v času

moram nazaj v „kemično“, da obnovimo stare parne kotle in vrteče plinske generatorje, da sem jih ubogal in sem šel v kemično tovarno. Še vedno pa smo delali po staremu načrtu, to je z zračnim kurjenjem naprej.

Poleg rednega težkega dela sem

Jožef Kragelj ml. v Rogaški Slatini; foto last družine Kragelj

vojne biti za vse sam.

Še danes hranim doma izkaznico, ki sem jo dobil od ministrstva iz Ljubljane, da sem „vsled važnega dela za preskrbo energetike, nameščen za strojnika v Steklarni Hrastnik“.

Toda „kemična“ mi ni dala miru, toliko časa so hodili pome „funkcionarji“ (vodilni, zaupniki ...), da

vedno delal tudi nadurna dela, razen v času svetovne krize 1932-1936. Takrat se je večinoma delalo po 4 šihte v tednu, rudarji pa po dva šihta v tednu, tako da je šel en šiht za odtegljaj, drugi šiht, 40 starih din, pa za preživetje družine.

Po 1936 letu so se države že pripravljale na vojno, zato je bilo zopet dovolj dela, bile pa so redne orožne

vaje vseh letnikov, mnogo so jih poklicali kar dvakrat na leto. Tudi jaz sem moral iti za 6 tednov na Koroško v Črno, bilo je mrzlo, čez meter snega, hrana pa slaba. Zjutraj smo dobili grenko črno kavo, noter pa suhe koruzne skorje. Ker smo koruzni kruh prejeli šest dni, je bil star, opoldan in zvečer smo dobili samo zelje. K sreči smo bili vsi skupaj samo rezervisti, tudi oficirji in podoficirji razen kapetana, in smo se lahko o vsem pogovorili. Jaz sem jih vedno zabaval, čeprav je bilo nevarno, saj nismo več spali v barakah, ampak v bunkerjih. Tisti čas so se šli pogajat knez Pavle in Maček v Berlin k Hitlerju za vstop v blok Rim-Berlin. Ko sem šel jaz na orožne vaje, mi je ravnatelj (v kemični) že poprej povedal, da bo v Zagreb poslal na vojno komando pošto, da pridem takoj domov, ker sem oproščen vojaške službe v slučaju vojne in miru in da bom kmalu doma, mi je še zagotovil. Pri vojaki nas je pa tudi kapetan obvestil tisti večer, ko so šli oni iz Beograda v Berlin, da kadar bomo videli ponoči ali podnevi „rudečo“ raketo, je to znamenje, da se vojna prične. Jaz sem vedel in se tolažil, da sem odslužil 6 tednov, nihče ni šel domov, sedaj pa sploh ni bilo govora, da bom šel, ker je tako napeta situacija, so rekli ta „višji“. Ko sem prišel čez tri dni v soboto zvečer iz bunkerja, kjer sem bil 48 ur na straži, v barako k večerji, je prišel pozno, okrog 9. zvečer „čato, posilni“ (vojaški sluga), ter mi povedal, da moram nujno domov, tovarna „zove“ (kliče - vojaški izraz), samo podpisati še moram jutri in grem. Naslednje jutro me je poklical k sebi kapetan, bil je Srb, ampak dober človek, ter me vprašal, kaj v naši tovarni delamo. Povedal sem mu, da „pulfer“ (smodnik), razne pline, granate ter da se razume, da mu več ne smem povedati. Razumem, je rekel in mi dal odpustnico.

Ko sem prišel domov, je bilo vse bolj žalostno, v četrtek so se začele po vseh cestah v mestu de-

monstracije in vpitje „rajši rat, kot pakt“ (rat-vojna), saj je Jugoslavija pristopila k Hitlerjevemu paktu. Nemci so mobilizirali tako sina Jožeta / Pepija, ki je pozneje uspel pobegniti in se je vrnil s Prekomorskimi brigadami kot partizan, in sina Emila (letnik 1927) v letu 1944, bil je dodeljen „flakartiljeriji“ (protiletalska artilerija). Med bombardiranjem nemških mest mu je uspelo prebegniti v ameriško vojsko. Ob vrnitvi septembra 1945 so ga v Zidanemu mostu partizani aretirali, pobrali dokumente, ameriško uniformo in ga odpeljali v Celje, kjer so ga po mučenju hoteli ustreliti, češ da je ameriški vohun. Šele posredovanje zeta Pepija, moža hčere Fride, ki je imel v vodstvu partizanov sorodnika, je pomagalo, da so sina Emila izpustili iz zapora.

Za časa vojne sem bil dodeljen k „motoršturmu“ (?), čemur se nisem mogel odreči, drugič pa k „vermonšaltu“ (?). Ker sem bil prej pri gasilcih, mi ni bilo treba hoditi na vaje k motoršturmu, saj je bilo nevarno, kadarkoli so napadli partizani, so šle omenjene grupe v boj proti njim. Jaz sem imel srečo, vedno sem bil na šihetu, napad iz Sevnice na Brunk je trajal 2 dni, preden so polovili partizane. Ene so tri dni gonili po Radečah in jih kazali, več pa ne vem. Jaz v partizane nisem šel, na silo me niso mobilizirali, sem pa bil lojalen. Mnogim sem pomagal, tudi razni ljudje so me silili, da grem v partizane. Videl sem, da oni sami ne gredo, le drugim so grozili, in tako je nastradal svak Ivan, sestrin mož, ki je padel po zaslugi drugih ljudi.

Vojne je bilo konec 45. leta, ampak nihče ni čutil pravega veselja, vsak je čutil nekakšen prisiljeni strah. Tudi zvečer, ko so povabili vse ljudi na miting, videli smo svoje domače voditelje, veliko so govorili o svojih junaštvih, vendar v dolino Hrastnika poprej niso upali priti, dokler ni zadnji nemški vojak zapustil našo dolino.

Na mitingih so samo govorili: „Ja tovariši, jutri pa pojdite kar delat.“ Čeprav so spodaj stali tudi mojstri in direktorji, nihče jim ni rekel, da naj vsak prevzame svoje meso, ampak delat naj gredo, da sedaj bomo pa delali za sebe in tako se je razvijala revolucija naprej. Ta „brihtni“ (pametni, iznajdljivi) so zasedli stolčke, ostali pa so garali kot poprej. Leta 1952, ko je prišlo samoupravljanje s parolo „kmetom zemljo, tovarne delavcem“, je bilo to nekaj velikega. Tudi mene so izvolili poleg vseh drugih funkcij na mesto predsednika upravnega odpora. Če sem bil od kraja navdušen, sem bil pozneje razočaran, saj je moral upravni odbor sprejeti in potrditi vse, kar je prišlo z „vrhov“, ne pa tistih sklepov, ki smo jih sklenili mi. Velikokrat mi je direktor predlagal, naj skličem sestanek, na katerem bi popravili točke iz prejšnje seje, pozneje pa se je slavni delavski svet z upravnim odborom spremenil oz. odpravil. Leta 1957 sem odšel v pokoj, po upokojitvi (40 let, 9 mesecev in 21 dni delovne dobe) sem delal honorarno še 19 let in to v Kemični in Steklarni. Delal sem nekaj časa tudi dvojno, podnevi pri „desu“ (?), ponoči pa pri parnem kotlu v Kemični, tako da sem prihranil nekaj denarja za počitniško hišico v Makolah pod Štatenbergom. 1970 sem prenehal z delom, ker mi je pri mojem marljivemu delu zlomilo desno roko v zapestju. V življenju nisem imel mnogo opravka z zdravniki, 2- ali 3-krat sem bil bolan.

Jožef Kragelj (moj stari oče) je umrl 10. 2. 1978. Vnuki smo ga imeli zelo radi, ker nas je znal nasmejati, predvsem ko je igral „čarovnika“, povedal je veliko zgodb in nam tudi dal „svobodo“ na počitnicah. Vedno sem se čudil, da je njegova žena (naša stara mama Reza) doživela 94 let in celo življenje, 78 let, živela nasproti kemične tovarne in ni nikoli zbolela.

Jožefovi otroci:

Frida je ostala v Hrastniku (†2009), njen mož je kot rudar užival pokojnino le mesec dni (†1971), njun sin Jožko je bil znan kapelnik godbe na pihala v Radečah, sin Miran je poleg službe tudi glasbenik v več glasbenih zasedbah. Oba sta v pokoju.

Jože (†1992) se je preselil v Krško, imel sina Dušana, hčere Tatjana, Nevenko in Sonjo (vodja lekarne v Radečah).

Emila (†2011) je z ženo Anico pot vodila v Postojno in pozneje v Ljubljano. Imel je tri sinove - Milana, Marjana in Marka. Danes bi bil ponosen na vnuke, saj sta najmlajši in najstarejši uspela postati

doktorja znanosti.

Začetna želja po raziskavi svojih korenin me je potegnila v čudovito delo rodoslovca in po odhodu v pokoj sem vesel, da imam končno veliko časa za svoj konjiček.

Markove rodoslovno–raziskovalne dogodivščine

Župnik, tam v gorah, in njegova kuharica

Vdolinski župniji, tam ob reki Savi, poznam župnika, ki ni nikoli odrekel pomoči pri prebiranju podatkov iz Status Animarum, ki jih je imel kar veliko. Mojega prijatelja Petra je zanimalo, kako je bilo z njegovo družino, predniki, predvsem pa kakšna opomba v teh zanimivih knjigah.

Pregledujeva »statuse« in ne najdeva, kar sva iskala, nakar se spomni, da bi bili podatki najverjetneje zapisani preko reke Save. Dobro, zahvaliva se prijaznemu župniku, odpeljeva se k meni in mu rečem, naj kar z mojega stacionarnega telefona pokliče župnika, tam v hribih, ki naj bi bil pristojen za območje, kjer naj bi bival njegov prednik, ki je bil tudi župnik.

Sledi klic in oglasi se kuharica in Peter ji pove željo, da bi se oglasila pri njih v tistih oktobrskih dnevih. Gospa kuharica ga je zavrnila, da župnik sedaj umiva avto, potem nima časa, pa tako ali tako naj se za te stvari oglasi po veliki noči. Da vidite razočarani obraz Petra.

Malce sem se pozanimal o temu župniku in zvedel, da je služboval

v sosednji župniji, kjer je bival moj ded. Moj ded je poznal kar veliko župnikov, si dopisoval tudi s škofijo, tako da sem bil prepričan, da je poznal tudi g. Štefana, gorskega župnika tam nad reko Savo. Ded mi je pravil, da je župnik doma zagotovo ob času obeda, predvsem v nedeljo, kar se je naslednjo nedeljo tudi potrdilo.

Točno ob 12:00 sem pozvonil v župnišču in »evo jo«, kuharica, znana tudi v nekdanji župniji, da »usmerja« promet. Na moj »Bog daj, dober dan, a so gospod župnik doma?« mi odvrne, kaj ga »rabim«, tako bolj v čudnem tonu. Spomnil sem se dedovega nasveta, da, če poveš kakšno latinsko besedo, se ljudje takoj zamislijo in so preseenečeni. Da latinščina odpre marsikatera vrata. Moj odgovor kuharici je bil, da želim govoriti z g. župnikom »in persona«, nakar je malce čudno pogledala in mislila, da sem stanovski kolega (župnik) in poklicala »nadrejenega«.

Župnik pride na vrata in začneva pomenek, nakar me je povabil v dnevni prostor in vprašal, če sem

že jedel kosilo. Nisem se zlagal in povedal, da še ne (ded je rekel, če ti ponudijo za jest ali pa »šenkajo« ali dajo »tringelt«, se ne brani) in kosilce je bilo na mizi. Gospodinji je naročil, naj gre v klet po »taboljšega«, ko sem omenil mojega deda. Po drugemu »adutu«, da gre za pokojnega župnika, ki ga je dotični zelo dobro poznal, so se »nebeška vrata« odprla in sva se dogovorila za obisk naslednji torek. Seveda sva se dve uri prijetno pogovarjala, res prijetno.

Ko sem sedel v avto in poklical Petra, če ve, kje sem, je bil ob mojem odgovoru res presenečen. Z njegovega glasu je bilo veselje in upanje, da rešiva uganko.

Naslednji torek in še večkrat sem se ustavil pri g. župniku Štefanu, zmeraj je sledil zanimiv pogovor. Žal je g. Štefan zbolel in je sedaj v domu. Gospa kuharica se je pa tudi »unesla« in vedno skuhalo kavo.

Lep spomin, ki mi vedno privabi nasmeh in veselje, da imam konjiček, rodoslovje, ki ga imam rad.

Nekaj zanimivosti o priimku Miš

Franci Miš

Priimek Miš je v slovenskem prostoru kar redek, zato bi bilo zanimivo vedeti, od kod je ta priimek in kdaj se je prvič pojavil v slovenskem prostoru.

V Leksikonu priimkov je bilo leta 2016 21 nosilcev, vsi locirani v osrednji Sloveniji in Gorenjski, natančneje Gorjuša, Količevo, Ljubljana, Dvor pri Šentvidu ter Utik pri Vodicačah.

Po raziskavah svojih prednikov v Matični knjigi Dob je bil prvozapiski Miš Anže Misch, rojen leta 1613 na Viru, oče Jacobus (Jakob) in mama Chatre (Katra), drugi je bil Martin M'ysch, rojen leta 1620 v Dobu, takratnemu Aichu (nemško za Dob). Njegov oče je bil Andrei (Andrej) in mama Margaretha (Margareta), tretja je bila Helena Mesh, rojena leta 1627 v Gorjuši, oče Jurij in mama Elisabethe (Elizabeta).

Za mojo domnevo, da je priimek češkega izvora, sem do sedaj dobil dve potrditvi.

Po maminem pripovedovanju je bil pri nas na Viču večkrat na obisku prvi higienik dr. Franta Mis, rojen leta 1900 v Ljubljani. Njegov oče je bil Celestina Mis, rojen v Hostokreji na Češkem. Z mojim očetom sta bila skupaj v Dachau leta 1944 in postala sta tudi prijatelja. K sreči sta se oba maja leta 1945 živa vrnila domov. Na obiskih je večkrat omenil, da je priimek Miš zanesljivo češkega izvora. Bil je zelo razgledan mož in kot zdravnik je tudi veliko predaval za humanitarne organizacije kot RK in razne športne organizacije.

Ko sem zaključil raziskavo svojega priimka, sem o tem obvestil svojega nekdanjega službenega kolega Jaroslava Duchka iz Plzna. Z njim sem se spoznal leta 1984, ko

so v naši Tobačni montirali stroja za izdelavo in pakiranje cigaret iz tovarne Škoda. V tistem letu je tobačna industrija Jugoslavije dobila večji izvozni posel od Turčije, ker je imela za pokrivanje oskrbe ljudi s cigaretami premalo lastnih kapacitet. Z njim sem vseskozi vzdrževal stike in je naju z ženo poleti leta 2005 povabil na obisk v Plzen. Ko sem mu pokazal svojo Rodbinsko knjigo, kjer si je ogledal tudi zapis na naslovnici knjige, je komentiral, da je oblika zapisana originalno po češko in da imajo Čehi sedaj dve obliki za črko i. Ena od teh oblik je tudi trdi i, ki je zapisan z y, kar pomeni žival(co), in mehki i jem, ki pa pomeni priimek Miš.

Vprašal sem ga, kako ju ločijo, saj je po izgovorjavi težko slišati, kdaj gre za trdi y in mehki i. Odgovoril mi je, da se način zapisa napiše po pomenu besede.

Na Češkem živijo ljudje s priimkom Miš, veliko jih živi v Pragi, največ pa v regiji ob meji s Poljsko.

Po informaciji, ki jo je dobil iz češkega državnega arhiva, so prvi Miši živeli v kraju Landshut med Vilsbiburgom in Neumarkt, to je v današnji južni Bavarski.

Da je priimek Miš razširjen tudi na Hrvaškem, sem se prepričal pred par leti, ko sem dopustoval na Malem Lošinju v Hotelu Vespera. Tu mi je starejši receptor izrazil

dobrodošlico in se nasmejal, ko je prebral na osebni izkaznici priimek Miš. Povedal mi je, da se njihova glavna računovodkinja piše Miš, njen oče pa ima hišo nasproti trgovine Lidl v Malem Lošinju, in predlagal, da ga obiščeva, saj sva morda še celo kaj v daljnem sorodstvu. Po nekaj dneh sva ga z ženo obiskala in onadva sta bila kar malo presenečena, ampak ko sem na kratko razložil namen našinega obiska, sta naju zelo lepo sprejela. Obisk se je malo zavlekel, ampak uspel sem izvedeti tisto, kar me je že nekaj let mučilo. Povedal je, da je Jakob Miš z otoka Rab, kjer še danes živi kar precej Mišev in da se večina ukvarja s turizmom. Nadalje sem ga vprašal, če morda ve, od kod so Miši prišli na otok Rab. Odgovoril je, da so prišli iz vasi Miši v občini Livno v Bosni in Hercegovini in so se domnevno v 16. stoletju spustili na otok Rab. Ko sem gledal prvo rojstno Matično knjigo za otok Rab, sem zasledil podatek o rojstvu prvega Miša okoli leta 1610, to pa je zelo podobno kot pri nas.

Najprej sem mislil, da se je eden naših Mišev iz Slovenije preselil tja, vendar pa ni bilo tako in sem bil z odgovorom zadovoljen in po-tešen.

Izgubljeni spomini Vipave

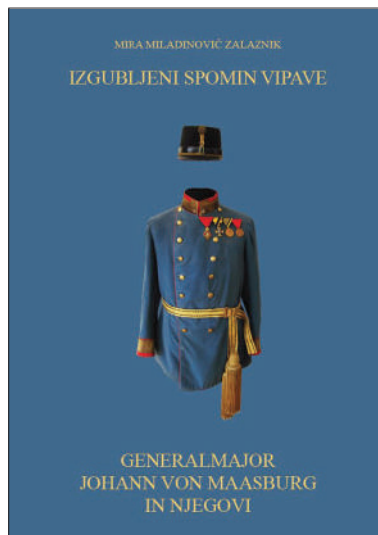
Magda Rodman

vir: Wikipedia

Generalmajor Johann von Maasburg in njegovi – To je naslov nove znanstvene monografije avtorice Mire Miladinović Zalaznik, ki zajema čas pred prvo svetovno vojno, pa vse do njenega konca in prihoda fašizma v Vipavsko dolino. Za spremno študijo se je potrudil domačin Drago Sedmak, ki je v knjigi objavil tudi seznam padlih in umrlih Vipavcev v tej vojni. Prevod verzov je delo Igorja Grdine, prevod proze Mira Miladinović Zalaznik. Knjigo je založil in izdal INR Inštitut Nove revije 2021, Zavod za humanistiko Ljubljana, Vodovodna cesta 101.

V tej knjigi bomo Vipavci prvič spoznali obširno zapisano življenje v naši dolini v času prve svetovne vojne 1914-1918. Marsikdo od mlajših rodov, bo v njej zasledil svoje prednike, strice, stare očete, ki so se borili na različnih koncih Evrope, prebral kakšno vest, ki so jo pisali svojim domačim, Izvedel, kje je padel ali bil ranjen njegov sorodnik. Bralci bomo spoznali lakoto in bolezni, ki so naše ljudi spravljale s tega sveta doma in na raznih bojiščih te strašne vojne. Spoznali bomo tudi, kako so de-

lovele humanitarne organizacije, ki so bojevnikom na fronti pomagale lajšati lakoto in razne bolezni. Zanimivo je tudi dejstvo, da kulturno življenje v sami Vipavi ni mirovalo kljub težkim časom, ko je bila vsa Evropa eno samo bojišče, Vipava pa polna beguncev, med katerimi je bil tudi knezoškof Francišek Borgia Sedej in še mnogo drugih pomembnih osebnosti tistega časa. Da bi rešili sebe in svoje drage, je tudi mnogo naših domačinov izbralo begunstvo.

Posebno poglavje je v knjigi posvečeno generalmajorju Johannu von Maasburgu, ki je poročil Vipavko Roso Tribuzzi in tako postal »vipavski zet«. Njen portret lahko vidimo na freski v naši cerkvi sv. Štefana na levi strani glavnega oltarja, ki jo je napravil slikar Janez Wolf v letih 1876/77. Njun dom v Vipavi je bila stavba v sedanji Vojkovi ulici št. 2.

Baron Johann von Maasburg je bil del avstro-ogrškega plemstva, po rodu Čeh s Češke, c.kr. naslovni general v pokoju, živeč na današnjem slovenskem ozemlju, s katerim je bil globoko povezan in je v Vipavi in okolici zapustil precej sledov. V Goriškem muzeju v Novi Gorici je shranjen njegov originalen rokopis v dnevniški obliki, ki ga je pisal v gotici. Avtorici Miri Miladinović Zalaznik gre zasluga, da ga je izbrskala iz pozabe in opravila zahteven postopek prepisa v moderno nemščino ter prevoda v slovenščino. Dnevnik je pisal od upokojitve leta 1909 do sredine leta 1916.

Njegova družina in družina žene Rose, sta bili izobraženi ter tudi slovenščine vešči, vpeti v lokalno okolje in sta delovali v dobrobit kraja, kar se je ohranilo tudi v ljudskem spominu, saj je njun sin Vili naše Vipavce reševal tudi pred nemško okupacijo. Ker je imel poseben talent, je v prostem času slikal. Njegove slike so danes na ogled na gradovih Dobrovo in Kromberk. Pod njegovim vodstvom smo v Vipavi dobili leta 1916 vojaško pokopališče, kjer so pokopani padli vojaki prve svetovne vojne od blizu in daleč. Žal pa so člani družine Maasburg leta 1949 doživeli razlastitev hiše in vsega premoženja, ki jim ga je zaplenila takratna občinska oblast. Na Maasburgovo zemljiško lastnino, nas še danes spominja ledinsko ime »Baronovka«. To in še marsikaj zanimivega boste našli v ob-

Wolfova freska v prezbiteriju cerkve svetega Štefana v Vipavi: Poleg sedečega invalida vidimo portret mlade Rose Tribuzzi, poročene Maasburg. V ozadju je upodobljen portret grofa Lanthierija, ki drži pehar s kruhom. Ob njem pa je spoznan takratni vipavski dimnikar Jamšek.

širni znanstveni monografiji Mire Miladinović Zalaznik.

Vsebinsko knjige lepo dopolnjujejo stare fotografije Pokrajinskega arhiva v Novi Gorici, Goriškega muzeja Nova Gorica, in Katarine Poljšak, ki so dočakale častitljivo starost več kot sto let.

Novo rojeno knjigo »Izgubljeni spomin Vipave« toplo priporočamo v branje Vipavcem in drugim občanom, ki se zanimajo za zgodovino Vipave in okolice v času prve

svetovne vojne in prihoda fašizma v naše kraje. To je bila, še posebej za Primorce, težka izkušnja zgodovine, ki nas je zaznamovala vse do današnjih dni. Včasih ne škodi pogledati nazaj v zgodovino, da lažje stopamo naprej. Zgodovina je učiteljica našega življenja.

Vsem, ki ste se trudili, da je ta knjiga vipavske zgodovine prve svetovne vojne, zagledala luč sveta, iskrena hvala.

Familysearch.org

Lidija Sambunjak

Mnogo raziskovalcev rodoslovja in družinske zgodovine v Sloveniji večkrat preskoči spletno stran www.familysearch.org zaradi pomanjkanja dostopnosti matičnih knjig z območja Republike Slovenije. In res je tako. Matične knjige z našega območja so na tej strani maloštevilčne. Vendar pa se bogastvo možnega raziskovanja skriva izven meja, ki jih rišejo matične knjige.

Organizacija Family Search se namreč ne trudi pomagati arhivskim organizacijam ohraniti samo matične knjige, temveč tudi vso drugo zgodovinsko dokumentacijo, ki lahko povprečnemu človeku pomaga pri raziskovanju njegove družinske zgodovine ali raziskovanju zgodovine določenega kraja. Tako je Family Search v Sloveniji z lokanimi arhivi izvedel že kar nekaj skupnih projektov, mnogi med njimi pa so danes že dostopni za raziskovanje na tej strani.

Raziskovalcu se raziskovanje največkrat zatakne že kar na začetku, saj splošno iskanje pod termini, kot je Slovenija ali Slovenia, ne prikažejo veliko rezultatov.

Pri odkrivanju zbirk, ki jih Family Search nudi za raziskovanje svojim obiskovalcem, se je treba opreti predvsem na krajevna imena. Pod ključno besedo „Slovenija“ torej ne boste našli ničesar, če pa vpišete Maribor, boste našli

popis knjig v tiskani obliki, ki so trenutno dostopne v glavni čitalnici v Salt Lake Cityju. Zatem pa tudi posnetke zgodovinske dokumentacije, ki je bila digitalizirana v Zgodovinskem arhivu v Ljubljani ali v Pokrajinskem arhivu v Mariboru. Tu se vam pod besedo „census“ skrivajo prava bogastva – zbirke zemljiških knjig gosposčin ter magistratov mest in trgov od leta 1713 naprej, popisi oskrbnikov, redovnikov, osebni podatki (personalije), popisi učencev in dijakov šol. Prav tako pod ključno besedo Maribor najdete tudi matične knjige avstrijske vojske, ki so bile snemane na Dunaju, ter družinske (domovinske) liste, pa še kaj bi se našlo.

Material na žalost ni temu primerno popisan, zato se spleta odpreti vsako povezavo.

Če primerjamo to z iskanjem Ljubljane, bomo tam našli nekaj manj kot 100.000 slik pogrebniških kartic, ki so bile vpisane med letoma 1937 in 1970, indeksi pa so dostopni od leta 1915 naprej. Te kartice so bile deloma tudi že prepisane, najdete pa jih lahko v spletnem iskalniku imen in priimkov.

Za področje Ljubljane ter še nekaj ostalih območij v Sloveniji najdete tudi popise prebivalstva, ki so vpisani tako pod ključno besedo „census“ kot pod „population“ – vse od leta 1857 naprej. Najdete lahko tudi zapuščinske liste med

letoma 1890 in 1933, rodbinske pole, zglasnice, domovinske liste, registre vojaških obveznikov in tudi kakšen urbar se najde.

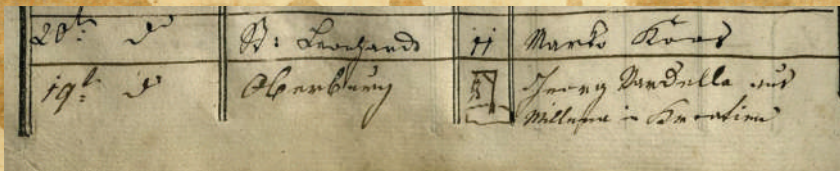
Med drugim pa lahko na strani najdete tudi nekaj matičnih knjig iz Bele krajine, Kočevja ter Prekmurja. Te matične knjige so bile mikrofilmne v Leipzigu v Nemčiji ter v Budimpešti na Madžarskem. Uporabne so predvsem za tiste, ki raziskujejo južno Slovenijo, medtem ko je področje Prekmurja pokrito s kopijami matičnih knjig samo med letoma 1825 in 1895.

Za raziskovanje vsega tega je potrebna samo brezplačna registracija in že lahko pričnete z neprekinjenim prečesavanjem tisočih in tisočih strani zgodovinskega materiala. Večina strani je na voljo prek računalnikov vseh uporabnikov, nekatere pa so dostopne samo v centrih za družinsko zgodovino zaradi pogodb o objavi, ki jih je Family search podpisal z lastniki dokumentacije. A naj vas to ne odvrne od poskusov raziskovanja na trenutno največji rodoslovni spletni strani. Pa srečno!

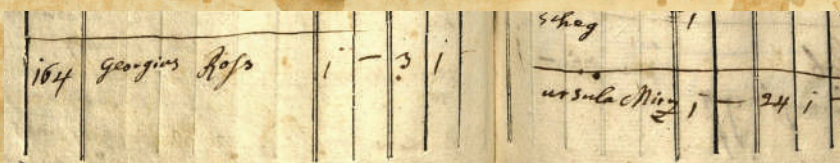
Spletna stran
familysearch.org

Rodoslovne izjemnosti v besedi in sliki

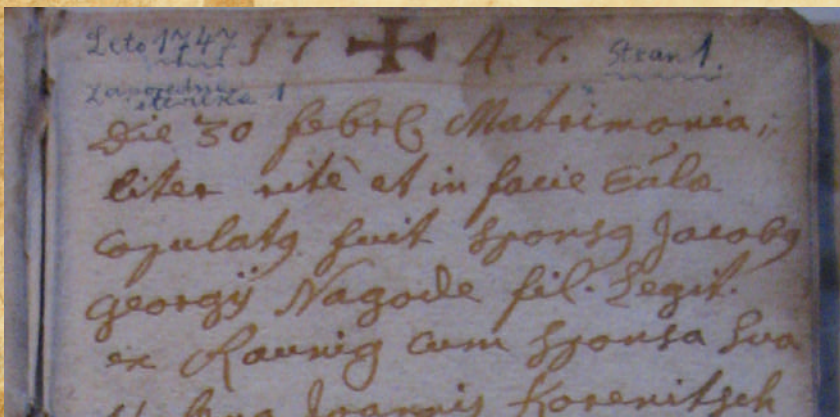
Mrliška knjiga Gornji grad 1787–1817

Zapisovalec je vzrok smrti pokojnika kar ilustrativno opodobil. Ali gre za neobičajen smisel za humor ali kaj drugega prepuščamo vaši presoji.

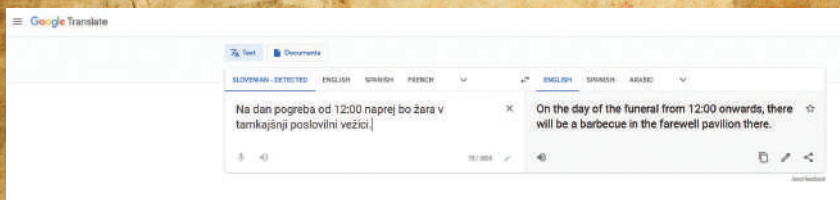
Poročna knjiga Sv. Trojica / Podlehnik, 6. 2. 1804

Da je ženin ob poroki štel tri (3) leta, res ni verjetno in gre za napako zapisovalca. Vseeno pa je zabavno, ko najdeš takšen zapis.

Poročna knjiga Hotedščica 1747–1772

Ko se par poroči na 31. februar (1747) je to res prav poseben dogodek.

Google Translator

Vcasih jo zagode tudi Googlov prevajalnik in pokojniku namesto žare nameni žar.

Drevesa

Revija Slovenskega rodoslovnega društva

ISSN 1318–6221

Letnik 26

Številka 72

julij 2021

Izdaja:

Slovensko rodoslovno društvo

Šempas 59

5261 Šempas

srd@rodoslovje.si

Davčna: 90829905

Matična: 5905940000

TRR: SI56 0201 0003 5458 316

Revijo je uredil uredniški odbor:

Tino Mamič (glavni urednik),

Matej Hohkraut (teh. urednik).

Jezikovni pregled: Neva Šolinc

Tisk:

Tiskarna Oman

Cesta na Rupo 55

4000 Kranj

Natisnjeno v 300 izvodih.

Vse pravice pridržane. Ponatis celote ali posameznih delov je dovoljen le s pisnim dovoljenjem uredništva.

Uredništvo revije Drevesa ne prevzema odgovornosti za nenaročene rokopise, fotografije, risbe itn. niti za morebitne napake v vsebini. Vsebina revije se lahko citira z jasno navedbo vira in se ne sme uporabljati v komercialne namene.

Rodoslovni priročnik Slovenskega rodoslovnega društva

Rodoslovni priročnik
Slovenskega rodoslovnega društva

Časna knjiga *Slovensko Društvo*

Genealogy Handbook of the
Slovenian Genealogical Society

prevod v angleščino • priročni format • trda vezava • rodoslovni slovar
z več kot 2.000 rodoslovnimi gesli • celotna nemška kurziva • imenik 5.800
slovenskih krajev in njihove zgodovinske variacije • opis in poimenovanje
rodbinskih in sorodstvenih povezav • seznam in opis spletnih virov koristnih za
rodoslovce • kontaktni podatki slovenskih arhivov • najpogostejša osebna imena